

ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΑΛΟΣΚΟΠΙΤΩΝ ΠΑΡΝΑΣΣΙΔΑΣ «Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ»
Ἐκ δίδεται ἀνὰ δίμηνο

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ - ΓΡΑΦΕΙΑ: ΤΣΑΜΗ ΚΑΡΑΤΑΣΟΥ 29 - Τηλ. 9233.211
Ἵπεύθυνος γιὰ τὴ σύνταξιν τῆς ὕλης: ΑΘΑΝ. ΜΑΛΕΒΙΤΣΗΣ: Σκρᾶ 60, Καλλιθέα - Τηλ. 9561.500
Ἵπεύθυνος σύμφωνα με τὸν νόμο ΠΑΚΗΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ, Τσάμη Καρατάσου 29

ΤΑ ΙΔΙΑ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ ΜΟΥ

Θὰ ἀντικαταστήσουμε σήμερα τὸ συνηθισμένο κύριο ἄρθρο μας με τὴν περιγραφή τριῶν περιπτώσεων ποὺ ἀποδεικνύουν ὅτι στὸν τόπο μας κανεὶς δὲν θιάζεται, κανεὶς δὲν μετατρέπει τὰ λόγια σὲ πράξη, κανεὶς δὲν ἀνησυχεῖ.

α) Ὁ κ. Ὑφυπουργὸς μᾶς βεβαίω-
ν ε ι.

Στὸ δελτίο μας ἀριθμὸς 9 εἶχαμε με πολλὴ χαρὰ σημειώσει τὴν πρωτοβουλία τοῦ Ὑφυπουργοῦ κ. Γκελεστάθη νὰ βοηθήσῃ τὴν ὕδρευση τοῦ χωριοῦ. Εἶχαμε ἀναγγεῖλει ὅτι γιὰ τὴν πραγματοποίηση τοῦ ἔργου τῆς ὑδρεύσεως οἱ σωλῆνες ἀγοράστηκαν καὶ μεταφέρθηκαν στὴν Καλοσκοπή, οἱ ἄρμόδιοι παράγοντες προγραμμάτισαν τὴν ἐναρξὴ τοῦ ἔργου γιὰ τὸν Ἀπρίλιο καὶ τὰ πάντα ἦταν θέμα χρόνου.

Σήμερα μπορούμε νὰ διηγηθοῦμε τὴ συνέχεια τῆς ἱστορίας. Ὁ κ. Ὑφυπουργὸς ἔστειλε πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Κοινότητος τὸ ὑπ' ἀριθ. 140) 10.3.77 ἔγγραφο καὶ τὸν διαβεβαίωσε ὅτι σύντομα ὅλα θὰ εἶχαν τελειώσει. Ἀπὸ τότε δὲν ἄλλαξε τίποτα καὶ ἡ γραφειοκρατία κάποιου Ὑπουργείου δοξάστηκε ἀκόμα μιὰ φορά, διαψεύδοντας Ὑπουργοὺς καὶ ὑποσχέσεις. Γιὰ τὸν ἀπλὸ χωριάτη, γιὰ τὸν ἀπλὸ ἄνθρωπο ποὺ ἔχει κάθε δικαίωμα νὰ πιστεύει στὶς ὑπουργικὲς διαβεβαιώσεις ἡ ἐξέλιξη αὐτὴ δὲν μπορεῖ εὐκολὰ νὰ δικαιολογηθῇ.

Τὸ δελτίο μας δὲν θέλει νὰ σχολιάσῃ τὸ γεγονός, ἐλπίζει ὅτι τὴν τελευταία στιγμή θὰ μπορέσῃ νὰ ξεπεραστῇ κάθε ἐμπόδιο ἔτσι ποὺ νὰ μπορέσουμε νὰ προλάβουμε τὴν καλοκαιρινὴ ἀνυδρία καὶ νὰ μὴ ποῦμε τὸ νερὸ νεράκι.

β) Κάποιος κοροϊδεύει τὸν
κ. Ὑφυπουργό.

Ἄν στὸ θέμα τοῦ νεροῦ ὁ κ. Ὑφυπουργὸς παγιδεύτηκε ἀπὸ τὴ γραφειοκρατία τῆς κρατικῆς μηχανῆς, στὸ θέμα τῆς συγκοινωνίας φαίνεται ὅτι ἔπεσε θῦμα ἀπατηλῶν ὑποσχέσεων μιᾶς ἰδιωτικῆς ἐπιχειρήσεως, ἡ ὁποία ἐλπίζει ὅτι με μιὰ πιθανὴ κυβερνητικὴ μεταβολὴ θὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ ὑποσχέσεις ποὺ ἔδωσε μέσω τοῦ Νομάρχου στὸ σημερινὸ Ὑφυπουργὸ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Πρόκειται γιὰ τὸ ΚΤΕΛ Φωκίδος, ποὺ ἀπὸ τὴ

μιὰ μεριά ὑπόσχεται νὰ στέλνει τὸ λεωφορεῖο γιὰ τὴν κάλυψη τῶν τακτικῶν δρομολογίων τοῦ χωριοῦ, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλῃ δὲν τηρεῖ τὴν ὑπόσχεση, δημιουργώντας ἔτσι νομικὸ κώλυμα γιὰ τὴν ἐλεύθερη διεξαγωγὴ τῆς συγκοινωνίας με ἄλλα μέσα.

Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι τὸ ΚΤΕΛ δουλεῖ γιὰ νὰ κάνουν λεφτὰ οἱ ταξιτζῆδες τῆς Γραβιᾶς καὶ ἀποροῦν πῶς οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ δὲν κατεβαίνουν ἀκόμα με πλακάτ μπροστὰ στὸ κτίριο τῆς Νομαρχίας γιὰ νὰ ζητήσουν ὄχι χρήματα ἀπὸ τὸν κρατικὸ προϋπολογισμό, ὄχι προνόμια, ὄχι προσωπικὲς ἐξυπηρετήσεις, ἀλλὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου περὶ ἀγόνων γραμμῶν καὶ τὴν ἀπόδοση τῆς δικαιοσύνης. Μερικοὶ ψιθυρίζουν κιόλας μήπως πίσω ἀπὸ τὴν ἱστορία αὐτὴ κρύβονται ἄλλα συμφέροντα ἢ καλύπτονται παράνομες οικονομικὲς συναλλαγές.

Ὑστερα ἀπὸ αὐτό, τὸ σύνθημα δὲν μπορεῖ γιὰ νὰ εἶναι ἓνα: «ΝΑ ΦΥΓΗ ΤΟ ΚΤΕΛ ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ», ὅπως ἔφυγε ἀπὸ τόσα μέρη ποὺ δὲν μπόρεσε νὰ ἐξυπηρετήσῃ. Μποροῦμε νὰ βεβαιώσουμε τὸν κ. Ὑφυπουργὸ Ἐσωτερικῶν καὶ τὸν κ. Νομάρχῃ ὅτι αὐτὴ θὰ εἶναι ἡ τελευταία προειδοποίησις πρὶν ὀργανωθοῦν περισσότερο δυναμικὲς ἐνέργειες.

γ) Ὅταν τὸ περιβάλλον δὲν
ἔχει φωνή.

Ἡ Κυβέρνησις ποὺ διοικεῖ αὐτὴ τὴ χώρα μπορεῖ δίκαια νὰ εἶναι περήφανη διότι ἔδωσε στὸ λαὸ ἓνα ἀπὸ τὰ λίγα Συντάγματα τοῦ κόσμου, ὅπου γίνεται ρητὴ ἀναφορὰ στὴν προστασία τοῦ περιβάλλοντος. Τὰ μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας, καὶ ἰδιαίτερα οἱ ἐφημερίδες, ὅπως ἡ «Καθημερινή» κοὶ ἄλλες, μποροῦν δίκαια νὰ γράψουν στὸ ἐνεργητικὸ τους τὴν παγκόσμια ἐκστρατεία γιὰ τὴν προστασία τοῦ περιβάλλοντος στὴν Πύλο.

Κανεὶς ὅμως δὲν θὰ βρεθῇ γιὰ νὰ θεωρήσῃ τὸν ἑαυτὸ τοῦ ὑπεύθυνου γιὰ τὴν παράλογη καὶ βάρβαρη μεταχείριση τῶν λιβαδιῶν μας καὶ τῶν βουνῶν μας, γιὰ τὴν καταστροφὴ τῶν δρόμων μας, γιὰ τὴν κώφευση στὶς κραυγὲς ἀγωνίας ποὺ φτάνουν ἀπὸ τὸ χωριὸ μας στὰ γραφεῖα τῶν δημοσίων Ὑπηρεσιῶν.

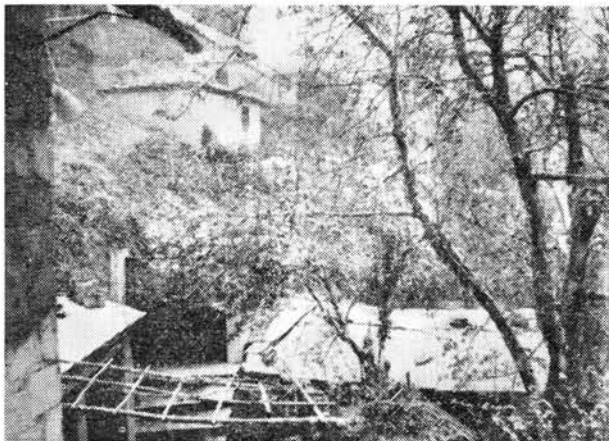
Μιὰ φορὰ κι' ἓναν καιρὸ ἦταν ἓνα ὠραῖο ἥσυχος καὶ ἔνδοξο βουνήσιο χωριὸ στὶς πλαγιὲς τῆς

Γκλώνας που το έλεγαν Κουκουβίστα (έτσι κάπως θα αρχίζουμε σε λίγα χρόνια τα παραμύθια στα παιδιά μας για να συνεχίζουμε:) "Υστερα ήρθαν οι μεγάλες εταιρείες που δεν ήταν πολυεθνικές για να ακουστή η φωνή της αντιπολιτεύσεως στη Βουλή, ούτε μικρές για να βρής το δίκιο σου πολεμώντας τις. "Ηρθανε με ένα χαρτί του Δημοσίου για «επιφανειακή» εκμετάλλευση του βωξίτη και κανείς δεν μίλησε αφού ο βωξίτης φέρνει συνάλλαγμα που τόσο μάς πονάει.

Τη βουβαμάρα του κόσμου όμως διαδέχτηκε το φουρνέλο, ή χωρίς σχέδιο χάραξη ανώφελων δρόμων, το πνίξιμο της βλάστησης κάτω από τα μπάζα, το δάκρυ της γής που έφυγε χωρίς να φτάνει η φωνή του στήν Αθήνα.

Είχαμε γράψει και άλλοτε κάτι για την ιστορία αυτή. Οι κοινοτικές αρχές έχουν αρχίσει απελπισμένους αγώνες για την οδική καταπάτηση και καταστροφή του τοπίου και των λειβαδιών του χωριού. "Ολα κυλάνε τόσο άργα και μαζί με τα νομικά έγγραφα που τραινάρουν τις υποθέσεις, οι κάτοικοι του χωριού βλέπουν να ράβεται το σάβανο του δάσους. Πέρυσι μάς κατέστρεψαν το Διάσελο και τις Βραιλές. Φέτος καταστρέφεται η Τράκα, το Μέγα Ήμεροτόπι και η Λειρίτσα.

Σήμερα υπάρχει ένας ειδικός λόγος για τον οποίο θέλουμε να κάνουμε μια έκκληση ανεξάρτητα από τα νομικιστικά τερτίπια των μηχανισμών της Δημοσίας Διοικήσεως. Θέλουμε να παρακαλέσουμε αρμοδίους και αναρμοδίους, την εταιρεία που εκμεταλλεύεται τον βωξίτη, το Νομάρχη, τον Ύφυπουργό και τις εφημερίδες, να βοηθήσουν ώστε τουλάχιστον να μην καταστραφούν οι δρόμοι που χρόνια τώρα εξυπηρετούν το χωριό. Δυστυχώς πολλοί έχουν κιόλας καταστραφεί, όταν τα βαρεία όχημα της εταιρείας κουβαλούσαν το μετάλλευμα στη διάρκεια του χειμώνα. Όπωςδήποτε οι τεράστιες λακούβες που ανοίχτηκαν σκεπάστηκαν με χοντρή πέτρα, αλλά η αποκατάσταση αυτή εξυπηρετεί μόνον τα φορτηγά, γιατί οι λακούβες εξακολουθούν να ένοχλούν τα μικρά αυτοκίνητα και η συγκοινωνία να γίνεται πολύ δύσκολα.

Το φετινό Πάσχα είχε και κάτι άλλο ξεχωριστό: ήταν ένα Πάσχα με χιόνια και με ήλιο. Ένας έντονος χαιρετισμός του χειμώνα και ένα έλπιδοφόρο καλοσώρισμα της άνοιξης.

ΤΟ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΜΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ

II

Είχαμε πει στο προηγούμενο φύλλο με ποιό τρόπο γινόταν η εξαγωγή των δοντιών από τον Μπάρμπα-Νίκο.

Αλλά οι επιχειρήσεις αυτές, καμιά φορά πέφτουν έξω. Ίσως στην προκειμένη περίπτωση γιατί μαθεύτηκε το μυστικό της εξαγωγής.

Σκέφθηκε λοιπόν ό... πολυεπιχειρηματίας μας να διαφημίσει την εργασία του αυτή. Να κρεμάσει μια ταμπέλλα στο μαγαζί, που να υπεινθυμίζει στους «Ιλανωχωρίτες» ότι το μαγαζί είναι και... οδοντριάτριο.

Απετάθη λοιπόν στον Μπάρμπα Κώστα, τον άριστερό ψάλτη της εκκλησίας, σαν «γραμματιζούμενος» που ήταν, να του κάμη μια ταμπέλλα και να λήη ότι θγάζει δόντια και μάλιστα χωρίς πόνο. Δεν υπήρχε άλλος έγγραμματος στο χωριό τότε. (Η πρώτη φουρνιά των έγγραμμάτων του χωριού θγήκε μετά τα 1920). Βέβαια δίπλα του ήταν ένας έγγραμματος, ο ξάδελφος του Μπάρμπα Νίκου, ο Γιάννης, αλλά διά λόγους επαγγελματικής αντιζηλίας (είχε και κείνος μπκαλικο κλπ.) δεν απετάθη σε κείνον.

Ο Μπάρμπα Κώστας είχε διαβάσει στα βιβλία της εκκλησίας ότι ο πόνος λέγεται ω δ ί ν η και έπρεπε, κατά τη γνώμη του, να χρησιμοποιήσει τη λέξη αυτή. Πράγματι έτσι και έγινε. Έφτιαξε την ταμπέλλα και την έδωσε στον Καταστηματάρχη να την κρεμάσει, αλλά η ταμπέλλα έγινε με ένα μικρό... λαθάκι. Έγραψε λοιπόν:

Ένταυθα γίνεται εξαγωγή οδόντων άνευ... ήδονης!

Διά την Ιστορίαν
Γρηγ. Ι. Χασιακός

Η ΠΟΤΙΜΗ ΞΑΝΑΓΕΝΝΙΕΤΑΙ

Σε ένα παλαιότερο σημείωμά μας είχαμε μιλήσει για τη θρύση της αγοράς, την Ποτίμη, που από χρόνια περίμενε την ανοικοδόμησή της. Το σημείωμα εκείνο στάθηκε άφορμή συγκινητικών εκδηλώσεων και προσφορών. Με το θόρυβο που δημιουργήθηκε πληροφορηθήκαμε ότι παραδιάζαμε ανοιγτές πόρτες, αφού ήταν κιόλας γνωστό πως υπήρχε ανεκπλήρωτη ευχή της οικογενείας Ζαχαρία Πριοδόλου (Ζ.Α.Π.) που όλοι γνωρίζουμε πόσο ενδιαφέρον δείχνει για το χωριό και το Σύνδεσμο.

Σήμερα με ευχαρίστηση διαπιστώνουμε ότι η ωραία αυτή ευχή άρχισε να υλοποιείται. Όσοι θρέθηκαν την Πρωτομαγιά στο χωριό, είδαν το έργο που άρχισε να κατασκευάζεται.

Τυπογραφική επιμέλεια:

ΦΙΛΙΠΠΟΣ Ι. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

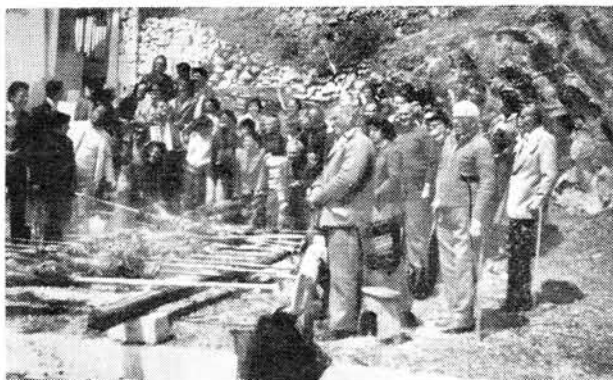
ΠΑΣΧΑ ΣΤΗΝ ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ 1977

Κάθε Πάσχα και καλύτερο. Φέτος, αυτοί που ξαναγύρισαν στο χωριό πλήθηναν, το κέφι ξεπέρασε κάθε προηγούμενο ρεκόρ. Το χωριό δρόκλιγρο ήταν μια απέραντη ψησταριά χωρίς αρχή και τέλος. Έκατον τριάντα αρνιά και κατσίκια θυσιάστηκαν για τη μεγάλη γιορτή και πολλά στομάχια αισθάνθηκαν την ιδιαίτερη σημασία της ημέρας.

Στήν εκκλησία ξαναβρήκαμε τη χριστιανική ψυχή μας, άκουσαμε τον παπά μας και νοιώσαμε καθαρά και προσωπικά αυτά που απρόσωπα πασχίζει να μας δώσει η τυπική θεία λειτουργία στην πόλη και αισθανθήκαμε τη σημασία της Άναστάσεως έπως την αισθανόμασταν την εποχή που παιδιά κρατούσαμε σφιχτά στη χούφτα το κόκκινο αυγό, έτοιμοι να το τσουγκρίσουμε την ώρα του Χριστός Άνέστη.

Ο Χριστός φέτος άναστήθηκε στήν Κουκουβίστα σε μια ατμόσφαιρα Παπαδιαμαντική. Ένας Χριστός θουνήσιος, γλυκύς, βάλσαμο στις καρδιές των πονεμένων.

Για να δώσουμε ζωντανή την ατμόσφαιρα της λαμπράτικης Κουκουβίστας δημοσιεύουμε τις παρακάτω φωτογραφίες που τράβηξε το Δελτίο μας.

Ή ψησταριά στά Πασαλέικα.

Και μια ανάμνηση από τα παλιά (Πάσχα 1955) όταν το κλαρίνο του Μερακλή συνόδευε το ψήσιμο των αρνιών και στηνόταν ό λεβέντικος χορός.
(τη φωτογραφία μας έστειλε ο Άλέκος Κ. Βλάχος)

Ή προετοιμασία

17 αρνιά θυσιάστηκαν στή γειτονιά της Μπάρμπεσης

Ψήσιμο σε γωνιά της Ρούγας.

‘Από τὸν ἐτήσιο χορὸ τοῦ Συνδέσμου μας

ΑΝ Η ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ Η ΜΑΝΑ ΜΑΣ

Συγεπαρμένοι ἀπὸ τὴν ἀτμόσφαιρα ποὺ δημιουργήθηκε στὸν καθιερωμένο ἐτήσιο χορὸ τοῦ Συνδέσμου μας, δὲν μπορούμε παρὰ νὰ θυμηθοῦμε τὰ λόγια τοῦ Προέδρου τοῦ Συνδέσμου μας ὁ ὁποῖος χαιρετίζοντας τοὺς παρισταμένους στὸ χορὸ εἶπε, θυμίζοντας τὴ γλυκειὰ νοσταλγία τοῦ Κ. Κρυστάλλη:

«‘Αν ἡ Κουκουβίστα ἡ μάνα μας μπορούσε νὰ γινόταν πρόσωπο, θὰ ἐρχόταν νὰ μᾶς φιλήσῃ ὅλους στὸ μέτωπο γιατί καὶ αὐτὴ χαιρέται τὰ παιδιά της ποὺ θιέπει ὅτι δὲν τὴν ξεχνοῦν».

Τελικά, ἡ «Κουκουβίστα ἡ μάνα μας» ἦρθε πράγματι στὸ χορὸ καὶ τρανὴ ἀποδείξε γι’ αὐτὸ ἡ ἐγκατάλειψη τῆς τόσο δῆθεν μοντέρνας μπουζουξιδίτικης ἀτμόσφαιρας ποὺ συνήθως κυριαρχεῖ σὲ ὅλους τοὺς παρόμοιους χορούς, καὶ ἡ ἐπιστροφή στὸ κάλεσμα τοῦ κλαρίνου, στὸ γνήσιο θουγγίσιο ἵχιο ποὺ μίλησε πραγματικὰ στὴς ψυχὲς ὅλων τῶν συγχωριανῶν καὶ φίλων ἐκεῖνο τὸ βράδυ.

‘Ισως ἦταν ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἀποδείχτηκε πόσο βαθειὰ εἶναι αἱ ρίζες ποὺ μᾶς δένουν μὲ τὴ μάνα μας τὴν Κουκουβίστα καὶ πόσο στὸ βάθος τῆς ψυχῆς μας κοιμᾶται σὰν νυκτολούλουδο μὲ κλειστὰ τὰ πέταλα ἡ ἀνάμνηση τῆς ἰδιαίτερης πατρίδας μας, ἔτοιμη νὰ μᾶς χαρίσῃ ἀξέχαστες στιγμὲς γνήσιας χαρᾶς καὶ νὰ μᾶς θυμίσῃ πόσο ψευτίσαμε μακριὰ της.

Νομίζουμε ὅτι θὰ ἀποδώσουμε καλύτερα τὸ πνεῦμα καὶ τοὺς στόχους τοῦ χοροῦ ἂν μεταφέρουμε ἐδῶ ὁλόκληρο τὸ χαιρετισμὸ τοῦ προέδρου μας.

«‘Αγαπητοὶ Συμπατριῶτες καὶ φίλοι τοῦ χωριοῦ μας, Ἡμέρα χαρᾶς γιὰ τοὺς Κουκουβιστιανούς ἢ σημερινή μας συγκέντρωση.....

Διότι ὅλοι ἡμεῖς ποὺ ἀφήσαμε τὰ ἱερὰ χῶματα τῶν προγόνων μας νιώθουμε ὅτι εἴμαστε ξεριζωμένοι ἀπὸ τὶς παραδόσεις μας, ἀπὸ τὴ βαθειὰ ἀγάπη μας στὰ χῶματά μας, ἀπὸ τὴν πίστη μας στὴν ἰδιαίτερη πατρίδα μας, καὶ τὸν καημὸ αὐτοῦ τῆς ξενιτιάς τὸν ἀπαλύνουμε μὲ τὴν ἔκδοση τοῦ Δελτίου μας, ποὺ θρῆκε τέτοια μεγάλη ἀπὴχηση ἀνάμεσά μας, καὶ μὲ τὴν ὀργάνωση τοῦ ἐτήσιου χοροῦ μας.

Νῦν μας λοιπὸν ἡμεῖς οἱ Κουκουβιστιανοὶ οἱ σκορπισμένοι στὰ πέρατα τῆς μεγάλης πολιτείας καὶ πάλι μαζί, εὐτυχεῖς ποὺ βλέπουμε μαζεμένα τὰ ἀγαπημένα μας πρόσωπα καὶ χαρούμενοι ποὺ ἀκούμε τὴν λαλιά μας μὲ τὸ ἰδιαίτερο οἰκίειο Κουκουβιστιανὸ χρῶμα».

Τὴν παραπάνω φωτογραφία μαζί μὲ ἄλλες ἀκόμη τίς προσέφερε ὁ χωριανὸς φωτογράφος Βασίλ. Δ. Δανιήλ.

ΜΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Γιὰ τὴν ἐνίσχυση τοῦ λαχείου ποὺ ὀργάνωσε ὁ Σύνδεσμος κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ἐτήσιου χοροῦ μας προσέφεραν δῶρα πολλοὶ χωριανοί, ὅπως ὁ Νίκος Πριόβολος, Γεώργιος Ν. Πριόβολος, Γιούλα Πριόβολου, Εὐαγγ. Τσίγας, Βασ. Χ. Αὐγερινός, Βασ. Κολλύρης, Σπύρος Μαντᾶς, Πατρούλα Πριεβόλου, Μιχαὴλ Παπαδόπουλος, Σιαφάκας, Νικ. Γ. Δανιήλ, Παν. Ν. Κυρίτης, Νικ. Χ. Αὐγερινός, Λογοθέτης καὶ ἄλλοι.

Ὁ ἐπίτιμος ὁμως Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου μας Δημήτριος Βάρσος, ἄφησε ἐμᾶς νὰ διασκεδάσουμε καὶ θυμήθηκε τὰ παιδιά τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Κασοκοπῆς, στὰ ὁποῖα ἔστειλε δρχ. 5.000 γιὰ νὰ τα μοιραστοῦν καὶ νὰ ἀγοράσουν μὲ αὐτὰ τὰ σχολικά τους εἶδη. Μὲ τὴ σειρά τους τὰ παιδιά τοῦ ἔστειλαν τὸ παρακάτω εὐχαριστήριο γράμμα:

Κύριε Βάρσο,

Σᾶς εὐχαριστοῦμε πολλὴ γιὰ ὅλες τὶς δωρεές ποὺ κάνατε μέχρι τώρα ὄχι μόνο στὸ Σχολεῖο μας ἀλλὰ καὶ στὸ χωριὸ μας. Ὅμως κάθε ἄνθρωπος ποὺ ἀγαπάει τὴν ἰδιαίτερη πατρίδα του προσπαθεῖ ὅπως μπορεῖ νὰ τὴν στολίσῃ. Ἐμεῖς θέλουμε νὰ πιστεύουμε πὼς ἕνας ἀπ’ αὐτοὺς τοὺς ἐξαιρετικούς καὶ σπάνιους ἀνθρώπους εἶστε ἐσεῖς. Στὴν ἐποχὴ μας λίγες εἶναι δυστυχῶς αὐτὲς οἱ χαρακτηριστικὲς περιπτώσεις, ποὺ ἀποτελοῦν ἕνα περίφημο κόσμημα γιὰ ὅσους μποροῦν νὰ τὶς βλέπουν καὶ νὰ τὶς χαιροῦνται. Ἐνα κόσμημα λοιπὸν ἀπὸ πολύτιμες πέτρες εἶστε ἐσεῖς ποὺ κοσμεῖτε τὴν λαμπρὴ φορεσιά τῆς Κουκουβίστας.

Σᾶς εὐχαριστοῦμε καὶ πάλι.

12.4.77

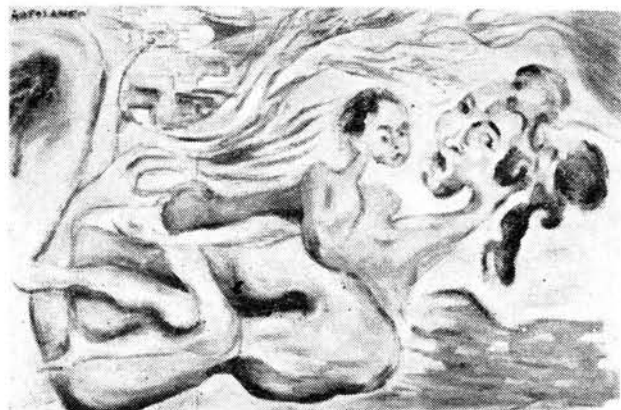
Ἀριστείδης Δανιήλ
Φώτης Βλάχος

ΧΩΡΙΑΝΟΣ ΜΑΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ

Ὅσοι εἶχαν τὴν τύχη καὶ πληροφορήθηκαν ὅτι στὴ Γκαλερί Ρωμαιοῦ, Βαλαωρίτου 96, ἔγινε ἔκθεση ζωγραφικῆς τοῦ συγχωριανοῦ μας ζωγράφου Κώστα Ἀλτη, μπόρεσαν ἀσφαλῶς καὶ θαύμασαν τὸ πηγαῖο ταλέντο του καὶ αἰσθάνθηκαν ὑπερήφανοι γιατί καὶ στὸν τομέα αὐτὸ τὸ χωριὸ μας ἔχει νὰ ἐπιδείξει ἕνα ἄξιο ἐκπρόσωπο.

Γιὰ ὅσους δὲν γνωρίζουν τοὺς πληροφοροῦμε ὅτι ὁ Κώστας Ἀλτης εἶναι γιὸς τῆς Μαρίας Εὐθυμίου Λευκαδίτη (ἀνεψιὸς τοῦ Γιάννη Λευκαδίτη, τραπεζιτικοῦ). Εἶναι νέος ἀπόφοιτος τῆς Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν καὶ φέτος ὀργάνωσε τὴν πρώτη του ἔκθεση.

Τὸ Δελτίο μας δημοσιεύει ἕνα δείγμα τῆς τέχνης του καὶ τοῦ εὐχεται καλὴ σταδιοδρομία.

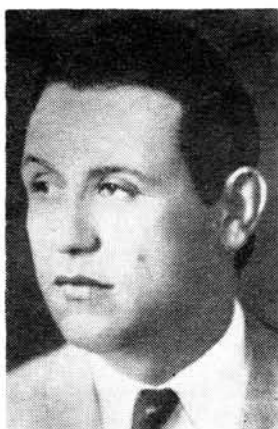

ΚΩΣΤΑΣ ΕΥΘ. ΚΑΤΣΑΝΙΩΤΗΣ

32 χρόνια από το θάνατό του στα γερμανικά κάτεργα

Στο 9 φύλλο του Δελτίου μας, μέσα στα τόσα αξιόλογα, που κάνουν αξιοπρόσεκτη και έντελως ξεχωριστή την «Κουκουβίστα», ο αγαπητός μας δάσκαλος Γιώργος Α. Χασιακός, πολύ σωστά, σκέφθηκε και έγραψε στις σελίδες 108—109 το προσκλητήριο των νεκρών μας. Μέσα στ' άλλα αναφέρει όσους θυμήθηκε — και θυμήθηκε πάρα πολλούς — που πέσανε αγωνιζόμενοι για την ελευθερία της Πατρίδας στην περίοδο 1940—1950.

Όμως, ξέχασε ένα τουλάχιστον. Και αυτός είναι ο ΚΩΣΤΑΣ ΕΥΘ. ΚΑΤΣΑΝΙΩΤΗΣ. Δεν ήταν τυχαία, ούτε ασήμαντη ή προσφορά του και τελικά ή θυσία του, μα έντελως ξεχωριστή για το χωριό μας.

Γεννήθηκε στο χωριό μας, την Κουκουβίστα, στις 18 Ιανουαρίου 1911. Ήταν το δέκατο παιδί της οικογένειας που είχε 5 αγόρια και 5 κορίτσια. Τελείωσε το Δημοτικό Σχολείο του χωριού μας και το Γυμνάσιο στη Λαμία και κατόπιν γράφτηκε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Παράλληλα με τις σπουδές του έγινε μόνιμος υπάλληλος στη Δημαρχία Κασαριανής. Έστρατεύθη τον Ιούλιο του 1940 και ο Έλληνοϊταλικός πόλεμος τον βρήκε στα έλληνοαλβανικά σύνορα.

Ο πόλεμος εκείνος, με όλες τις δραματικές περιπέτειές του, τον άφηκε ζωντανό, αλλά παρ' όλον ότι υπήρξαμε νικητές του Ιταλικού φασισμού, ακολούθησε η επέμβαση της ναζιστικής Γερμανίας, με αποτέλεσμα να υποταχθεί η Ελλάδα μας στις όρδεις του φασιστικού άξονα. Όλοι οι Έλληνες τότε, με ένα μόνο σκέψιμο είχαμε, πως θα ελευθερωθούμε από τον θάραβο φασισμό. Τό 'δω, αλλά έντονα και αμετάκλητα, είχε ριζώσει στην ψυχή του ΚΩΣΤΑ ΕΥΘ. ΚΑΤΣΑΝΙΩΤΗ. Τον Σεπτέμβριο του 1942 πήρε την απόφαση να πάει στο χωριό μας, με το δικαιολογητικό να προμηθευτεί σχετικά τρόφιμα για τον χειμώνα και ταυτόχρονα να πληροφωρηθεί ο ίδιος για τις κινήσεις που άρχισαν να έμφανίζονται για ανταρτοπόλεμο έναντι των κατακτητών φασιστών.

Οι Ιταλοί παρακολουθούσαν κάθε κίνηση, όποτε συνέπεσε να συλλάβουν, ερχόμενον από την Παύλιανη προς Καλοσκοπή, τον ανηψιό του Ευθύμιο Ι. Κατσανιώτη, τον οποίο ψάχνοντας βρήκανε στις τσέπες του μεταλλικά στοιχεία του ΕΑΜ και του ΕΛΑΣ. Αυτό υπήρξε αρκετό να τον κρατήσουν, να τον μεταφέρουν στη Λαμία και να τον κλείσουν στη φυλακή.

Ο Κώστας Ευθ. Κατσανιώτης ξέφυγε από τους Ιταλούς, αλλά αγωνιούσε για την τύχη του ανηψιού του, όποτε αναγκάστηκε να μη γυρίσει στην Αθήνα,

αλλά πήγε στη Λαμία. Εκεί πληροφορήθηκε ότι ο ανηψιός του κρατείτο στις φυλακές και ότι οι Ιταλοί τον βασάνισαν αρκετά για να πάρουν όσες πληροφορίες τυχόν θα τους εξυπηρετούσαν. Τό μεσημέρι της 3ης Σεπτεμβρίου ήταν στο σπίτι του αδελφού του Γιάννη και συζητούσαν τί θα μπορούσαν να κάνουν για την πιθανή αποφυλάκιση του ανηψιού του. Αλλά, όταν καθήσανε να φάνε, πήγανε τρεις καραμπινιέροι και τον ζήτησαν. Η δικαιολογία ήταν αν είχε άδεια από τις Ιταλικές αρχές να ταξιδεύει στη Λαμία. Και επειδή δεν είχε, τον συνέλαβαν και τον κλείσανε στη φυλακή. Τον βασάνισαν και κατόπιν τον μετέφεραν στις φυλακές της Λάρισας. Εκεί κρατήθηκε περίπου 1 μήνα, με δραματικό ψυχολογικό πόλεμο απ' τους Ιταλούς, χωρίς να βρεθεί έστω ένας δικός του να του είπεί «καλημέρα». Αρχές όμως Δεκεμβρίου τον μεταφέρανε στις φυλακές που υπήρχαν τότε στην Καλλιθέα. Εκεί, ήρθε επί τέλους ή στιγμή να επικοινωνήσει με συγγενείς και φίλους και να του προσφερθεί ή στοιχειώδης εξυπηρέτηση των ατομικών του αναγκών, στη δραματική εκείνη περίοδο που περνούσαμε όλοι οι Έλληνες και φυσικά περισσότερο οι φυλακισμένοι για πατριωτική δράση. Και μολονότι είχαν συμπληρωθεί περισσότερο από τρεις μήνες στη φυλακή και μ' όλο τον καθημερινό ψυχολογικό πόλεμο από τους Ιταλούς, κρατούσε ύψηλο ήθικό. Πίστευε ακράδαντα στην απελευθέρωση, συνιστούσε ένθερμα την υποδοχή του ΕΑΜ—ΕΛΑΣ και εύχεται μόνον να μη τον στήσουν στον τοίχο, όπως έλεγε, και τότε όλα θα έρθουν καλά. Από τις φυλακές Καλλιθέας, τον Ιανουάριο 1943, τον μεταφέρανε στις φυλακές Αδερφ. Εκεί, περνούσαν οι μέρες, οι εβδομάδες, οι μήνες, που φαινόταν χρόνια ατέλειωτα, όποτε τον παραπέμφανε, μαζί με 16 άλλους, στο Ιταλικό Στρατοδικείο και έγινε ή δίκη στις 12 Απριλίου 1943.

Τό κατηγορητήριο ήταν καταπληκτικό, τέτοιο που ο δικηγόρος που τον υπεράσπισε, Ιταλός λοχαγός της Στρατ. Δικαιοσύνης, έφεδρος και ύφηγής του Πανεπιστημίου της Ρώμης, είπε στους στρατοδίκες ότι και ή Χριστός να κατέβαινε στη γη, θα του ήταν αδύνατο, όχι να διαπράξει, μα ούτε καν να σκεφθεί τ' όσα είχαν σκηνοθετήσει οι Ιταλοί εις βάρος του. Τό αποτέλεσμα ήταν **κ α τ α δ ί κ η σ έ θ ά ν α τ ο**.

Πλησιάζανε όμως οι μέρες του Πάσχα και έπειτα από προσπάθειες του Ιταλού δικηγόρου του μετριάσθηκε ή ποινή του σε ισόβια δεσμά. Όμως, ο Κώστας Κατσανιώτης σε κάθε στιγμή έλεγε: «Και αν πεθάνουμε έμεις, έχει πολλούς γενναίους ή Ελλάδα, που θα της δώσουν τή λευτεριά της και μια πραγματική Δημοκρατία».

Από τις φυλακές Αδερφ και μετά την πτώση των Ιταλών, κατά Νοέμβριο 1943, τον μεταφέρανε οι Γερμανοί πλέον, μαζί με πολλούς άλλους φυλακισμένους στο στρατόπεδο του Χαϊδαρίου. Εκεί οι Γερμανοί τους μετεχειρίζοντο για διάφορες άγχαρείες μέσα στο στρατόπεδο, αλλά και έξω στην πόλη. Όταν τους στέλνανε στην πόλη, πάντοτε διαδίκια για άγχαρείες, δεν ήταν καθόλου δύσκολη ή διαρπέτευση. Μερι-

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ

«Ωραίες προτάσεις για τη διατήρηση του Πανηγυριού της Αγίας Παρασκευής μας κάνει ο συγχωριανός μας Γιάννης Χαμηλός.

Λαμία 16 Νοεμβρίου 1976

Αγαπημένο μου Περιοδικό,

Μιάς και οι σελίδες σου είναι τόσο φιλόξενες, ως μου επιτραπή να απασχοληθώ λιγάκι σήμερα με τα πανηγύρια. Όχι με τη φράση που λέει «είμαστε για τα πανηγύρια», αλλά με τα δικά μας πανηγύρια που γίνονται στο χωριό μας. Ήθελα να ειπώ κάτι γι' αυτά χωρίς φιλολογίες το γιατί γίνονται και πώς άρχισαν να γίνονται, για τον πατριωτικό σκοπό και κυρίως για το θρησκευτικό σκοπό. Κι' οι δύο σκοποί αυτοί άπτονταν και σήμερα τα πανηγύρια γίνονται για το γλέντι, την κατανάλωση εκατοντάδων κιβωτίων μπύρας, το χρηματισμό μερικών, κυρίως όμως για να βλέπονται μιά-δυο φορές το χρόνο οι χωριανοί και συγγενείς που αναγκάστηκαν για μια καλύτερη ζωή να σκορπιστούν σ' όλα τα διαμερίσματα της χώρας και να ανταμώνουν μιά-δυο φορές το χρόνο να λένε και να θυμούνται τα περασμένα.

Το ένα πανηγύρι μας γίνεται της Αγίας Τριάδος. Αυτό όμως δεν θα μας απασχολήσει γιατί ακόμη διατηρεί κάπως την πλατιά του ρομαντική ατμόσφαιρα. Ή θέσις, τα πλατάνια με τον πυκνό ισκίο τους, τα ψητά αρνιά και οι χοροί με τα ελληνικά λαϊκά συγκροτήματα, διατηρούν ακόμη τα παλαιά λαογραφικά χρώματα, και οι επισκέπτες θυμούνται «Πανηγύρι». Για τα άλλο όμως πανηγύρι της Αγίας Παρασκευής που έχασε τον παλιό του ρομαντισμό θάπρεπε να γίνη κάτι για να τον επανακτήσει, γιατί μηχανοποιήθηκε και άκολούθησε την φυσιολογική εξέλιξη. Πρέπει να γίνη κάτι, να οργανωθεί από κάποιους και υπάρχουν οι κάποιοι. Είναι ο Σύλλογός μας και ίσως και το Κοιν. Συμβούλιο του χωριού μας. Ρίχνω άπλως την ιδέα, όλοι όσοι μπορούμε να βοηθήσουμε να επανέλθω αυτό το πανηγύρι στον παλιό του ρυθμό. Και ως πρωτοπορήσουν οι νέοι μας να διατηρήσουν, τι πρόλαβαν και ό,τι άκουσαν να γίνεται παλαιότερα. Άς μη περιφρονήσουμε το χωριό και τα έθιμά του. Και όπως, όταν στην ταβέρνα, στο κεντράκι, ζητούμε τη σαλάτα «χωριάτικη», εκεί ή άλλου ζητάμε «ψωμί χωριάτικο», ζητάμε «αυγά χωριάτικα», γιατί να μη κάνουμε το πανηγύρι καθαρό χωριάτικο; Άλλος λίγο, άλλος πολύ, ξέρουμε λίγο τσάμικο και συρτό. Θά ήταν δύσκολο να θρούμε, να νοικιάσουμε ή να φτιάξουμε, αν δεν υπάρχουν, μερικές φουστανέλλες, πισλιά, τσαρούχια και λοιπά και να συγκροτήσουμε ένα χορευτικό συγκρότημα έρασιτεχνών, να θυμηθούμε τα παλιά ρομαντικά χρόνια, που να αποτελείται αυτό από νέους και νέες, να γίνη και κάποιο υπαίθριο θεατράκι όπως τότε που παίζαμε πατριωτικά θεατρικά έργα; Και τότε θέβαια ήταν λίγο δύσκολα τα πράγματα, αλλά για την Νίτσα Κόλια που πρωτοστατούσε για κάτι καλό, τίποτα δεν ήταν δύσκολο. Τα κανόνιζε από 10 μέρες μπροστά με άλλες γυναίκες. Το ίδιο μπορούν να κάνουν οι νέοι μας σήμερα και οι νέες. Να καταρτίσουν μια επιτροπή και να παρουσιάσουμε κάτι καινούργιο μόν, αλλά παλιό στο ρομαντισμό και στη λεβεντιά. Σανίδες υπάρχουν στο χωριό

για να γίνουν μερικοί πάγκοι και πρόχειρα τραπέζια. Υπάρχουν αρνιά για ψήσιμο για να γίνη το πανηγύρι στην πλατεία και όχι στα μαγαζιά. Μπορεί να γίνουν υπαίθρια καφενεία και ψητοπωλεία για τις δυο μέρες αυτές είτε άπευθείας από τον Σύλλογο, είτε να άνατεθή σε ιδιώτες είτε στους μπακάληδες και καταστηματάρχες του χωριού δια μεταφοράς των άπραιτήτων από τα καταστήματά των στην πλατεία του χωριού για τις δυο μέρες της πανηγύρεως. Ένθυμούμαι ότι ο κ. Πρόεδρος του Συλλόγου μας σε λόγο του στην Άθήνα σε μια έκδήλωση, είπε, όταν είδε ότι ήτο πολυάριθμος ή συγκέντρωση και δεν μπορούσε να έξυπηρετηθή ο κόσμος: «Έπρεπε να είχαμε την πλατεία του χωριού μας σήμερα για να έξυπηρετηθή ο κόσμος». Νά λοιπόν που μπορεί να γίνη στην πλατεία το γλέντι μας, αφού και οι καιρικές συνθήκες το επιτρέπουν τότε. Και να μείνη στην ιστορία ως «Πανηγύρι της Κουκουβίστας».

Πρόσφατη φωτογραφία του Δελτίου μας από την εκκλησία της Αγ. Παρασκευής.

Για την όργάνωση που είπα παραπάνω χρειάζονται θέβαια κόπος και λίγα χρήματα για την προμήθεια ένδυμάτων κλπ. Έγώ προσωπικώς είμαι διατεθειμένος να προσφέρω, για την καλή άρχη που λέμε, 2.000 δραχμές, να ξεκινήση ή επιτροπή αυτή την όργάνωση του πανηγυριού. Εύθως ως ληφθή τέτοια άπόφαση, με ένα άπλό τηλεφωνημάκι σέλνω αυτό το ποσό όπου μου ζητηθή. Άς γίνη μια σταυροφορία. Άς γίνη έκπομπή του σήματος «Σ.Ο.Σ.» να περισώσουμε τα έθιμά μας που είναι τόσο όμορφα και ρομαντικά, να τα δούν και οι νεώτεροι και να τα περισώσουν στη μνήμη τους για τους μετέπειτα.

Θά μου πητε θέβαια, ότι αυτά άνήκουν στο παρελθόν και ότι είμαστε όπισθοδρομικοί. Θά το άρνηθώ αυτό. Δεν το παραδέχομαι. Όταν θά γίνουν αυτά, τότε θά δούν οι τυχόν κατήγοροί μου πόσο όμορφα, ρομαντικά και λεβέντικα γλεντούσαν στα πανηγύρια οι παλιότεροι. Έμπρός λοιπόν οι νεώτεροι. Άς θάλουν μπροστά την θέλησή τους κι' άς άρχίσουν από τώρα την όργάνωση της πανηγύρεως. Έμεις οι μεγαλύτεροι θά τους βοηθήσουμε όσο μπορούμε. Τις λεπτομέρειες θά τις θρούμε σιγά-σιγά, βλέποντας και κάνοντας όπως λέγαμε στα παλιά χρόνια. Κάθε άρχη θέβαια είναι δύσκολη, αλλά τίποτε δεν μένει άκατόρθωτο στην έπιμονή.

Έγώ έβαλα το πρώτο πετραδάκι και όποιος θέλει άς συμπληρώση την οικοδομή, είτε με γνώση είτε με έργο. Πρέπει πάση θυσία να ξεκινήσουμε και ό,τι κατορθώσουμε τον πρώτο χρόνο. Στά έπόμενα χρόνια συμπληρώνουμε ό,τι παραλείψαμε στην άρχη.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς

Γιάννης Χαμηλός
Λαμία

ΕΝΑΣ ΞΕΝΩΝΑΣ ΓΕΝΝΙΕΤΑΙ

Τὸ σχόλιο τοῦ Γ. Κολλῦρη ποὺ δημοσιεύτηκε στὸ περασμένο Δελτίο γιὰ τὴν δημιουργία στὸ χωριὸ μας ξενώνα ἄρχισε νὰ βρίσκει ἀνταπόκριση.

Μὲ ἰδιαίτερη χαρὰ δημοσιεύουμε σήμερα τὴν ἐπιστολὴ τοῦ συγχωριανοῦ μας Γρηγόρη Χασιακοῦ καὶ ἐλπίζουμε ὅτι θ' ἀκολουθήσουν καὶ ἄλλες ὥστε νὰ δημιουργηθῇ ὁ πρῶτος πυρήνας γιὰ τὴν συγκρότηση μιᾶς ἐπιχειρηματικῆς ομάδος.

«Ἐδιάθασα στὸ Δελτίο τὴν ἐπιστολὴν τοῦ κ. Γ. Κολλῦρη σχετικῶς μὲ τὴν ἀνέγερσι μικροῦ ξενῶνος στὸ χωριὸ μας, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀπαραίτητος γιὰ νὰ δώσουμε μιὰ τόνωσι στὸ χωριὸ καὶ νὰ μπορέσουν νὰ κρατηθοῦν ἐκεῖ, ὅσοι μποροῦν, γιατί ἄλλιῶς προδλέπω, πῶς ὕστερα ἀπὸ λίγα χρόνια, ἡ Καλοσκοπὴ θὰ μείνῃ μόνον ὡς ἀνάμνησις.

Ὁ κ. Κολλῦρης προτείνει τὴν ἴδρυσι μιᾶς ομάδος συγχωριανῶν ἐπιχειρηματιῶν, γιὰ νὰ ἀναλάβουν συνεταιρικῶς τὴν ἀνέγερσι ἑνὸς ξενῶνος, διότι οὔτε ὁ Σύνδεσμος, οὔτε ἡ Κοινότης μποροῦν νὰ ἀναλάβουν ἕνα τέτοιο ἔργο.

Ὁ ὑποφαινόμενος, μαζί μὲ τὰ ἄλλα δύο ἀδελφία μου, προσφέρουμε τὸ πατρικὸ οἰκόπεδο, τὸ ὁποῖον εἶναι στὸ κέντρο τοῦ χωριοῦ μας, ἀλλὰ ἀπέκεντρο ἀπὸ πλευρᾶς ἡσυχίας καὶ νὰ γίνουμε οἱ πρῶτοι συνεταῖροι μιᾶς κοινοπραξίας, γιὰ τὴν ἀνέγερσι ἑνὸς ξενῶνος, τὸν ὁποῖον ὅλοι ζητᾶμε. Διότι ἕνας λόγος ποὺ δὲν πηγαίνουμε στὸ χωριό, εἶναι ἡ **ἐ λ λ ε ι ψ ι ς σ τ έ γ η ς**. Ἐγὼ προσωπικῶς, κατὰ τὸ παρελθόν, ἐπῆγα 2—3 φορές στὸ χωριὸ καὶ μάλιστα παρέσυρα καὶ φίλους μου, ἀλλὰ ἡ ἔλλειψις στέγης μὲ ἀπεμάκρυνε. Καὶ αὐτὸ θὰ τὸ ἔχουν πάθει καὶ ἄλλοι πολλοί. Ἄς μὴ ἐξετάσουμε σήμερα καὶ τὸ ἄλλο, ἐξ ἴσου βασικὸ, ζήτημα, ὅτι οἱ ἐκεῖ συγχωριανοί μας δὲν ἔχουν τουριστικὴ συνείδησι, μὲ λίγα λόγια δὲν ξέρουν τὸ συμφέρον τους, ἀλλὰ ἄς ἐλπίσουμε ὅτι ἡ ἴδρυσι ἑνὸς ξενῶνος θὰ τοὺς... ἀλλάξῃ. Ἄς πιστέψουμε πῶς τὸ ἀγῶγι ξυπνᾷ τὸν ἀγωγιάτη.

Τὸ οἰκόπεδο εἶναι ἐπικλινές καὶ μπορεῖ στὴ χαμηλὴ πλευρά του — ἀπὸ τὸν κάτω δρόμο — νὰ γίνῃ γκαράζ, ἀποθήκη ἢ κουζίνες, εἰς δὲ τὸ ἄνω μέρος νὰ χτισθῇ διόροφος οἰκοδομὴ μὲ δωμάτια ὕπνου κλπ.

Καλῶ λοιπὸν τοὺς ἐπιχειρηματίας συγχωριανοὺς νὰ σκεφθοῦν καὶ νὰ μελετήσουν τὴν πρότασί μου.

Γρηγ. Ι. Χασιακὸς

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Ἡ Κουκουβίστα ποὺ ἔφυγε. Τὸ παλιὸ τσίγκινο αὐλάκι τῆς Κακοτράχης ποὺ ἔγινε τώρα τσιμενταύλακο.

(Ἡ φωτογραφία εἶναι τοῦ Χρ. Λευκαδίτη)

ΤΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΚΑΛΟΣΚΟΠΗΣ

Τὸ Κοινοτικὸ Συμβούλιο Καλοσκοπῆς προγραμματίζει γιὰ τὸ 1977 τὴν κατασκευὴ τῶν παρακάτω ἔργων.

— Ἀποπεράτωση δρόμου τῆς Παναγίας.

— Ἀποπεράτωση σκαλιῶν Γκούρα καὶ κατασκευὴ σκαλιῶν πρὸς τὰ Τσιρωννέικα.

— Τοῖχο ἀντιστηρίξεως ὁδοῦ Παπανδριᾶ.

— Τσιμεντόστρωση τοῦ δρόμου Ἀγναννᾶκη μέχρι οἰκία Γκαβαλήνη καὶ διάνοιξη ὁδοῦ Ἀγναννᾶκη.

— Διαμόρφωση τοῦ δρόμου ἀπὸ κεντρικὴ πλατεῖα μέχρι τὸ σπίτι τοῦ Ἀγγελῆ Σίμιου.

— Διαμόρφωση χώρου νεκροταφείου.

— Κατασκευὴ ἀγροτικοῦ δρόμου ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Ζώγου μέχρι τὸ γεφύρι τοῦ Πράντζα.

— Ἐπέκταση δικτύου ΔΕΗ μέχρι Καλοθανασεία.

— Κατασκευὴ τσιμενταύλακα ἀπὸ Μαλεθιτσεία πρὸς τὰ Τσιρωννέικα καὶ ἀπὸ Μότσιο μέχρι Τσιγγάρη.

— Ἀποπεράτωση τοῦ τσιμενταύλακα στὰ Κολλυνέικα.

Οἱ χωριανοί μας εἶδαν μὲ ἱκανοποίησι τὸν προγραμματισμὸ τῶν παραπάνω ἔργων καὶ τὴν προσπάθεια τοῦ Κοινοτικοῦ μας Συμβουλίου νὰ ἀξιοποιήσῃ τοὺς πόρους τῆς Κοινότητος. Ἐχομε ὅμως καὶ ἄλλοτε γράφει ὅτι δὲν ἀρκεῖ μόνον ὁ προγραμματισμὸς τῶν ἔργων ἀλλὰ τὸ Κοινοτικὸ μας Συμβούλιο πρέπει νὰ κινηθῇ γιὰ τὴν δημοπράτηση καὶ ἐκτέλεσίν τους, τώρα ποὺ εἶναι κατάλληλη ἐποχὴ, γιατί συνηθίζεται ὅλα τὰ ἔργα νὰ ἀρχίζουν στὸ τέλος τοῦ καλοκαιριοῦ καὶ ὁ χειμῶνας νὰ τὰ βρίσκει μισοτελειωμένα.

ΜΙΑ ΔΙΑΚΡΙΣΗ

Οἱ Κουκουβιστιανοί δὲν διακρίνονται μόνο στὰ γράμματα καὶ στὶς τέχνες, τὸ ἐμπόριο καὶ τὴ βιομηχανία, στὰ ἐπαγγέλματα τοῦ δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ τομέα, διακρίνονται ἀκόμα καὶ σὲ ὑγιεῖς συνδικαλιστικὲς ἐκπροσωπήσεις τῶν συναδέλφων τους καὶ μάλιστα σ' ἕνα τομέα ὅπως ὁ τομέας τῆς διαχειρίσεως τῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν τῆς χώρας. Ἔτσι, μὲ χαρὰ πληροφορηθήκαμε ὅτι ὁ συγχωριανὸς μας ἐκτελωνιστὴς Πέτρος Κουτσουβέλης ἐξελέγη ἀντιπρόσωπος τοῦ Συλλόγου Ἐκτελωνιστῶν Ἑλλάδος.

Τοῦ στέλνουμε τὰ θερμά μας συγχαρητήρια.

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ ΛΕΩΦΟΡΕΙΟΥ

Ἐξ ὕστερα ἀπὸ ἐνέργειες τοῦ Συνδέσμου μᾶς δόθηκε ὑπόσχεσι ὅτι τὸ λεωφορεῖο τῆς γραμμῆς Ἀθήνα—Κουκουβίστα θὰ ἀρχίσῃ τὸ δρομολόγιό του ἀπὸ Ἀθήνα—Καλοσκοπὴ κάθε Δευτέρα καὶ Πέμπτη 8.30 π.μ. καὶ τὸ Σάββατο 14.30 μ.μ. Καλοσκοπὴ—Ἀθήνα Τρίτη, Παρασκευὴ 5 π.μ. καὶ τὴν Κυριακὴ 3.30 μ.μ.

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΩΝ ΧΩΡΙΑΝΩΝ ΜΑΣ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Στις 29.12.1976 ή σύζυγος του Βασιλ. Κ. Κυριαζή γέννησε αγοράκι.

Στις 20 Φεβρουαρίου 1977 ή σύζυγος του Όδυσσέα Εύθ. Χαραλάμπους γέννησε αγοράκι.

Η Γεωργία Θειακού (τό γένος Άθαν. Ραφτοπούλου) που βρίσκεται στην Αγγλία, γέννησε κοριτσάκι.

Στις 7 Άπριλίου 1977 ή Παναγιώτα Σερέτη (τό γένος Νικ Μώρη) γέννησε αγοράκι.

Στις 29 Άπριλίου ή Ιωάννα Τάκη Άθ. Πριοβόλου (βιομήχανος - Χαλκίδα) γέννησε αγοράκι.

Στις 3 Μαΐου ή Άθηνά Δερμιτζάκη (τό γένος Γ.Τ. Κόλλια) γέννησε κοριτσάκι.

Τό Δελτίο μας εύχεται νά ζήσουν τά γενογέννητα.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Ό Άλέκος Άγγ. Σίμος θάφτισε τό δευτερότοκο γιό του καί του έδωσε τό όνομα Γεώργιος.

Στις 11 Άπριλίου, στόν Ιερό Ναό Άγίου Γεωργίου Καλοσκοπής, ό Γεώργιος Άθαν. Τούμπας (Άστυνομικός) θάφτισε τό γιό του με κουμπάρο τό φοιτητή της Ιατρικής κ. Στέφανο Άγγελή. Του έδωσαν τό όνομα Άθανάσιος.

Στις 8 Μαΐου στήν έκκλησία της Άγ. Φιλοθέης ό Χρήστος Χ. Μαλεβίτης θάφτισε τό αγοράκι του. Κουμπάρος ό πολίτευτής Β' Περιφέρειας Άθηνών Γ. Στεφανάκης που του έδωσε τό όνομα Κωνσταντίνος.

Εύχόμαστε νά ζήσουν τά νεοφώτιστα.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

Ό συγχωριανός Κωνσταντίνος Δημ. Χαμηλός άρραβώνιασε τήν κόρη του.

Ό συγχωριανός μας Άθαν. Ζαχ. Ραπτόπουλος άρραβώνιασε τήν κόρη του Μαρία με τον Λεονάρδο Άδαμόπουλο.

Στις 18.3.1977 ή Έλένη Σούσουλα (θυγατέρα της Παρασκευής Εύθ. Τσίγα) άρραβωνιάστηκε.

Εύχόμαστε ταχεία στέψη.

ΓΑΜΟΙ

Στις 30.4.1977 τέλεσε τούς γάμους του στόν Ιερό Ναό Άγίου Δημητρίου Άμπελοκήπων ό Γιάννης Βασιλείου (έγγονός της Πάννας).

Στις 17 Άπριλίου 1977 τελέστηκε στόν ιερό Ναό Άγίου Σπυρίδωνα του Αιγάλεω ό γάμος του συγχωριανού μας Κωντίνου Τούμπα μετά της Κικής Ι. Κυριαζή. Κουμπάροι οί συγχωριανοί της Εύαγ. Εύθ. Τσίγα καί Κων. Χαράλ. Ματθαίου.

Ό συγχωριανός μας Παναγιώτης Ι. Άνδριτσόπουλος που διαμένει στή Θεσσαλονίκη, πάντρεψε τήν κόρη του Θεοδώρα. Ό γάμος έγινε στήν Κατερίνη καί τό νεαρό ζευγάρι θά έγκατασταθί στήν Άθήνα.

Η συγχωριανή μας Γαρουφαλιά Καλαϊτζίδη (τό γένος Παν. Τομαρά), που είναι έγκατεστημένη στή Θεσσαλονίκη, πάντρεψε τήν κόρη της Έφη. Ό γάμος έγινε στήν Έκκλησία της Άγίας Φανερωμένης Θεσσαλονίκης.

Στά ταιριαστά ζευγάρια εύχόμαστε κάθε εύτυχία.

ΘΑΝΑΤΟΙ - ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

Στις 22.2.1977 πέθανε στο χωριό ή Όλγα Εύθ. Άλεξίου. Η θεία Όλγα ήταν πολύ άγαπητή στους χωριανούς μας καί ως σύζυγος του άξέχαστου προέδρου Εύθ. Άλεξίου, καί ως μυλωνά που ό αξιόλογος μύλος της οικογενείας Άλεξίου έξυπηρετούσε τό

χωριό. Είχε γεννηθί τό 1890 καί είχε άποκτήσει τέσσερα παιδιά. Τό μνημόσυνό της έγινε στις 27.3.1977. Άντί για στεφάνι στήν κηδεία της ό γιατρός Γούδαλης προσέφερε 1.000 δρχ. για τό νεκροταφείο καί ή έγγονή της Όλγα Π. Άλεξίου δρχ. 500.

Με τό θάνατό της ή θεία Όλγα έγκαινίασε τή μεταφορά από τήν έκκλησία στο νεκροταφείο με τό άμαξάκι που έφτιασε ή έκκλησία, ό Σύνδεσμος καί οί χωριανοί μας.

—Πέθανε στο χωριό ή Έλένη Κώστα Μαντά.

—Στις 17 Μαΐου πέθανε σέ ήλικία 56 έτών ό γυναικολόγος Ιατρός Δημ. Παπαγεωργίου από τό Μαυρολιθάρι (γαμπρός του γιατρού Μονδρέκα από άδελφή).

✱

Στις 21.3.1977 καί σέ ήλικία 84 έτών πέθανε ή Άσημίνα Γεωργ. Χαμηλού. Η μακαρίτισσα άφησε τέσσερα άγόρια. Τά τρία έγκατεστημένα με οίκογένειες στή Λαμία, ένα άγόρι στήν Κάνιανη καί μία παντρεμένη κόρη στή Γραβιά. Τό μνημόσυνό της έγινε στις 24.4.1977.

✱

Στις 1 Ιανουαρίου 1977 πέθανε ή Εύμορφία Χρ.

Μαλεβίτη. Η θεία Μόρφω ύπηρεζε πολύ καλής ψυχής γυναίκα. Ταλαιπωρήθηκε πολύ στή ζωή της, γιατί έχασε πρόωρα τό σύζυγό της καί έμεινε χήρα με δύο παιδιά. Τό μνημόσυνό της έγινε στις 6 Φεβρουαρίου 1977.

✱

Στις 17.3.1977 καί σέ ήλικία 95 έτών πέθανε ή Μαρία Λευκαδίτου (Κτσουγιώργαινα). Ένταφιάστηκε στο χωριό. Τό μνημόσυνό της έγινε στις 24.4.77. Για τήν άγαπητή θεία Μαρία είχαμε γράψει στο προηγούμενο Δελτίο, έπου είχαμε δημοσιεύσει καί τήν φωτογραφία της. Στή μνήμη της τά παιδιά της καί τά έγγόνια της προσέφεραν δρχ. 3.000 για τό νεκροταφείο του χωριού. (Αναλυτικός πίνακας δημοσιεύεται στή στήλη Είσοφορές). Ό γιός της καί συνεργάτης του Δελτίου μας έστειλε τό ακόλουθο αφιέρωμα:

ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ ΣΤΗ ΜΑΝΑ ΜΟΥ

"Εφυγες ύστερα από 95 χρόνια ζωής. "Εφυγες σάν τόν ήλιο που χάνεται στο θάθος του όρίζοντα. Άμέτρητες είναι οί μπόρες καί οί θύελλες που πέρασες στή ζωή σου. "Ενας περίπου αιώνας φορτωμένος πόνο, αγωνία καί συμφορές. Μέσα σ' αυτό τό διάστημα έγιναν 5 πόλεμοι, από τό '97 έως τό 1948—49, τόν εμφύλιο έκείνο σπαραγμό που σέ απομάκρυναν από τό σπιτικό σου. Άθάσταχτος ό πόνος σου όταν ό χάρος σοΰπαιρνε μέσα από τήν άγκαλιά σου τά μικρά παιδάκια σου. Κι' άκόμα πιο σκληρός ό χωρισμός του συντρόφου σου. "Επεςε τότε σάν κεραυνός στο σπίτι σου, όταν σκοτώθηκε ό άνδρας σου κατά τήν ώρα που άλώνιζε. Είδες με τά ίδια τά μάτια σου τόν έχθρο που έθαλε φωτιά καί σου έκαψε τό σπίτι μαζί με όλα

τά υπάρχοντά του. Οί καταστροφές και τὰ διάφορα προβλήματα πού ὀρθώνονταν μπροστά σου δὲν σὲ λύγισαν, δὲν κατάφεραν νὰ σοῦ κλονίσουν τὸ ἠθικό. Συνέχισες ἀκατάβλητη, μὲ θάρρος καὶ ψυχραιμία, τὸν ἀγώνα σου γιὰ τὴν ἐπιβίωσι τῆς οἰκογενείας σου καὶ τὴν ἀποκατάστασι τῶν παιδιῶν σου.

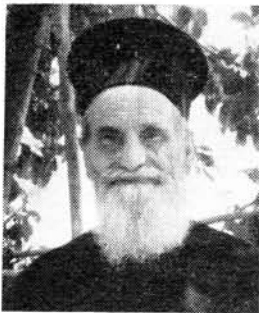
Ὑπῆρξες ὑπόδειγμα μητέρας καὶ νοικοκυρᾶς. Στοργική κι' ἀφοσιωμένη στὰ παιδιὰ σου καὶ στὸ σπίτι σου. Μὲ τὴ νύφη σου ἔζησες 35 χρόνια πού μέχρι τὴν τελευταία σου πνοή παρευρίσκεταν στὸ προσκέφαλό σου. Αὐτὴ σοῦ ἔκλεισε τὰ μάτια. Ὡσουν πάντα δίκαιη καὶ ἀντικειμενική, καὶ μεταξύ σας ὑπῆρχε σεβασμός, ἀμοιβαία ἀγάπη καὶ κατανόησις. Ἀδαμάντινος καὶ εἰλικρινὴς ὁ χαρακτήρας σου, μὲ ἀγνὰ αἰσθήματα, ἀγαποῦσες καὶ συμπονοῦσες τοὺς συνανθρώπους σου. Σὰν ἀδελφές σου ἔβλεπες τὶς γειτόνισσές σου. Στὸ πέρασμά σου ἐσκόρπιζες τὸ γέλιο καὶ τὴ χαρά. Στὶς διαφορές ἐκδηλώσεις τοῦ χωριοῦ ἐσὺ ἦσουν ἐκείνη πού ἔδινες ζωὴ μὲ τὴν παρουσία σου. Μὲ τὰ τραγούδια σου καὶ τὰ ἀστεῖα σου δημιουργοῦσες μιὰ ζεστὴ καὶ χαρούμενη ἀτμόσφαιρα πού θὰ μείνῃ γιὰ πάντα ἀλησμόνητη. Τὰ παιδιὰ σου, τὰ ἐγγόνια σου, καὶ τὰ δισέγγονα πού ἀφῆσες, θὰ ἀκολουθήσουμε τὸ παρὰ δειγμά σου.

Λατρευτὴ μας μανούλα, δὲν θὰ σὲ ξεχάσουμε ποτέ.
Ἄς εἶναι ἐλαφρὸ τὸ χῶμα πού σὲ σκεπάζει.
Αἰωνία ἡ μνήμη σου.

Φάνης Λευκαδίτης

Στις 23.1.1977 ἔγινε ἐτήσιο μνημόσυνο γιὰ τὴν ἀνάπαυση τῆς ψυχῆς τοῦ Ζαχαρία Χ. Ραφτοπούλου.

Στις 6.2.1977 ἔγινε μνημόσυνο τῆς Γεωργίας Κ. Βλάχου.

Ο ΠΑΠΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ

ΕΦΥΓΕ

Ἱερεὺς - Οἰκονόμος

(1888 - 1977)

Στις 22 Μαρτίου ἀπεδήμησε εἰς Κύριον ὁ ΠΑΠΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Σ. ΠΟΛΙΤΗΣ, ὅλως αἰφνιδίως καὶ ἐνῶ ἀπελάμβανε τὸν ἐρχομὸ τῆς ἀνοιξέως στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ του, στὸ ὁποῖο εἶχε γυρίσει ἀπὸ τὴ Λαμία πρὶν ἀπὸ δύο ἡμέρες.

Ὁ Παπαριστείδης, ἐξαύλωμένη λευκὴ μορφή, ἀφῆσε τὸν κόσμον τοῦτο πλήρης ἡμερῶν. Ἦταν 88 χρόνων, καὶ παρ' ὅλες τὶς μπόρες τὶς ὁποῖες πέρασε στὴ ζωὴ του, ἦταν ὀρθὸς μέχρι τὴν τελευταία στιγμή τῆς ζωῆς του.

Γενήθηκε τὸ 1888. Ἦταν γιὸς τοῦ εἰρηνοδίκη, γνωστοῦ στὴν περιφέρεια καὶ στὸ Νομὸ Φθιώτιδο-Φωκίδος, τότε Σπυρίδωνος Πολίτου. Ἀφοῦ τελείωσε τὸ Γυμνάσιο ἐξεντεύθη. Πῆγε στὴν Ἀμερικὴ νεαρός καὶ ἔμεινε ἐκεῖ ἐπὶ 10 περίπου χρόνια. Γύρισε στὴν Ἑλλάδα, παντρεύτηκε τὴ Μαρία Π. Ράπτου ἀπὸ τὸ χωριὸ μας καὶ ἔτσι συνεδέθη μὲ τὸ χωριὸ μας πού ἀγάπησε μὲ πάθος, μὲ ἀκατάλυτα δεσμά.

Ἐχειροτονήθη, μετὰ τὴ στρατιωτικὴ του ὑπηρεσία,

διάκονος. Ὡς διάκονος ὑπηρετήσε κοντὰ στὸν ἱερέα ἐκ μητρὸς παποῦ τοῦ Παναγιώτη Παναγιώτου στὸν ὁποῖον ὤφειλε τὴν πληρέστατη ἱερατικὴ κατάρτισή του. Στις 22 Μαρτίου 1922 ἐχειροτονήθη ἱερεὺς καὶ ἀπὸ τότε, ἐπὶ 60 περίπου χρόνια, ἡ φωνὴ του ἀντηχοῦσε πότε στὴν Ἁγία Αἰκατερίνη τοῦ Οἰνοχωρίου, πότε στὸν Ἀη-Γιώργη τῆς Καλοσκοπῆς καὶ πότε στὸ Σκλήθρο. Στὰ δύσκολα χρόνια τῆς κατοχῆς μᾶς ἔφερνε τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ ἔδινε παρηγοριά στοὺς ταλαιπωρημένους κατοίκους τῶν τριῶν χωριῶν.

Ἀλλὰ τὸν Μάιο τοῦ 1943, μετὰ τὴ θεία λειτουργία καὶ ἐνῶ καθόταν μὲ ἄλλους χωρικοὺς ἔξω ἀπὸ τὸ ἱερό τῆς Ἁγ. Αἰκατερίνης, ἐβομβαρδίσθη τὸ Οἰνοχώρι ἀπὸ γερμανικὰ Στούκας. Τότε ἐτραυματίσθη βαρύντατα. Ἐπέζησε ὅμως καὶ εἶδε καὶ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Πατρίδας του καὶ ἀργότερα τὴν ἀνάπτυξη τῶν χωριῶν, τὴν μεταπολεμικὴ πρόοδο γιὰ τὴν ὁποία πάντα ἐπάσχιζε.

Ἦταν προσκολλημένος στὴ θεία λατρεία καὶ στοὺς τύπους τῆς, ἀλλὰ ἀγαποῦσε, μὲ τὴν εὐρύτερη ἔννοια τῆς λέξεως, τὸν ἄνθρωπο καὶ μὲ τὴν ἀγάπη του αὐτὴ, σὰν πραγματικὸς λευίτης, τὰ συγχωροῦσε ὅλα.

Ἐζῆσε μιὰ ζωὴ, ἓνα ποίημα...

Ὁ Θεὸς θέλησε νὰ τὸν καλέσῃ κοντὰ του, ἔτσι ὥραϊα, τὸ ἀνοιξιὰτικο ἐκεῖνο πρωινὸ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς ὥρας π ο ὄ χ ε ι ρ ο τ ο ν ἦ θ η κ ε ἱ ε ρ ε ὺ ς. Κοιμήθηκε στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ του...

Τὸν συνώδευσαν στὴν ἀποδημία του πρὸς τὸν Θεό, ὁ Μητροπολίτης Φωκίδος κ. Χρυσόστομος μὲ τοὺς ἱερεῖς ὅλων τῶν γύρω χωριῶν, ὁ Νομάρχης Φθιώτιδος κ. Ἀθανάσιος Δαλκαφούκης, οἱ Ἐπόπται Ἐκπαιδευσεως Φθιώτιδος κ. Σήφης Κόλλιας καὶ κ. Γ. Παπαγιαννόπουλος, ὁ Ἐπιθ)τῆς Δημοτικῶν Σχολείων Φθιώτιδος κ. Ἰωάννης Μπουλοῦχος, ὅλο τὸ προσωπικὸ τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Λαμίας καὶ τῶν Προτύπων Δημοτικῶν Σχολείων, σπουδαστὲς καὶ οἱ σπουδαστρίες τῆς Παιδ. Ἀκαδημίας καὶ ὅλο τὸ ποίμνιό του ἀπὸ τὸ Οἰνοχώρι, τὴν Καλοσκοπὴ καὶ τὸ Σκλήθρο.

Συγκινητικὰ ἦταν τὰ λόγια πού ἀπηύθυνε πρὸς τὸ νεκρὸ θεῖο του ὁ ψυχίατρος κ. Χαράλαμπος Στοφόρος, ἀκόμη δὲ συγκινητικώτερα τὰ ὅσα εἶπε ὁ Μητροπολίτης κ. Χρυσόστομος ἀποχαιρετῶν τὸν γέροντα ἱερέα του. Ἀξιζαν, νομίζουμε, σ' ἓνα λευιτῆ ὅπως ὁ Παπαριστείδης.

Ἡ μεγαλύτερη ἠθικὴ ἀμοιβὴ γιὰ τὸ ἔργο ἀνθρώπου σὰν τὸν Παπαριστείδη εἶναι ἡ ἀνάμνηση πού ἀφήνουν πίσω τους καὶ τὰ αἰσθήματα βαθιᾶς ἐκτιμῆσεως καὶ ἀγάπης πού προκαλεῖ τὸ ἄκουσμα τοῦ ὀνόματός του. Ἦταν ἄξιος καὶ ὑποδειγματικὸς οἰκογενειάρχης καὶ εὐτύχησε νὰ δῇ ἀντάξια παιδιὰ πού τιμοῦν τὸ ὄνομά του. Τὰ παιδιὰ του μποροῦν νὰ εἶναι περήφανα γιὰ τὸ γεννήτορά τους καὶ νὰ τὸν ἔχουν πάντα γιὰ παράδειγμα ἀγάπης καὶ θάρρους.

Ἄς εἶναι ἀνοιχτὴ γιὰ τὸν παποῦ ἡ ἀγκαλιὰ τοῦ Κυρίου.

ΘΑΝΑΤΟΦΟΡΟ ΑΤΥΧΗΜΑ

Τὸν περασμένο Μάρτιο στὴν ὁδὸ Τατοῦ τοῦ 240126 Ι.Χ. αὐτοκίνητο μὲ οδηγὸ τὴν νηπιαγωγὸ Εὐγ. Σταύρου. 29 χρόνων παρέσυρε καὶ σκότωσε τὸν Γεώργιο Μώρη (Μεταξά). Ὁ Γεώργιος εἶχε γεννηθῇ τὸ 1925 στὸ χωριὸ μας. Εἶχε ἀποκτήσει δυὸ τέκνα, τὴ Γαρουφαλιά (παντρεμένη) καὶ τὸ Δημήτρη (23 ἐτῶν).

ΑΦΙΞΕΙΣ

Στις 27 τοῦ Μάρτη ἦρθε γιὰ νὰ ἰδῇ τοὺς συγγενεῖς του καὶ τὴ γενετείρά του Κουκουβίστα ὁ Νίκος Εὐθ. Κατσανιώτης μὲ τὴν γυναῖκα του.

Ὁ Ν. Κατσανιώτης γεννήθηκε στὴν Κουκουβίστα

πὸ τὰ σπίτια ἀπλώνονταν τὰ «γιούρτια» μὲ τὰ φασόλια, τίς πατάτες καὶ τὰ διάφορα ὀπωροφόρα δέντρα. Οἱ Καλοσκοπίτες, ἄνθρωποι φίλεργοι, ἀπλοί, καλοκάγαθοι, φιλήσυχοι καὶ νομοταγεῖς μὲ ἀπέραντα φιλόξενα αἰσθήματα. "Όσο φτωχὸς καὶ νάναι, τὴν μπουκιά του τὴν προσφέρει στὸ μουσαφίρη κι' ἄς μείνῃ αὐτὸς νηστικός. Κι' αὐτοί, ποὺ τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα θρίσκονταν στὸ χωριό, θρῆκαν φιλοξενία καὶ συνδιασκέδαζαν. Οἱ μεγαλύτεροι μαχαλάδες τοῦ χωριοῦ μας ἦταν ὁ Παπαδέικος καὶ ἡ Ρούγα. Τὰ μεσάνυχτα τῆς Λαμπρῆς ἔγινε ἡ Ἀνάστασις τοῦ Θεανθρώπου, Ἐκεῖνου ποὺ κήρυξε τὸ «Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους» καὶ ποὺ ἡ κρατοῦσα τάξις τότε φοβήθηκε γιὰ τὴν ἀγάπη, τὴν πίστι καὶ τὴν ἀφοσίωσι ποὺ τοῦ ἔδειξε ὁ λαός, καὶ χαρακτηρίζοντάς τον ἐπικίνδυνον λαοπλάνον, τὸν ἐσταύρωσε. Στους κατακτητές, τοὺς ἄρπαγες καὶ τοὺς θαρβάρους δὲν ἀρέσουν, μὰ οὔτε συμφέρουν αὐτοῦ τοῦ εἶδους διακηρύξεις. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον ποὺ ὁ Χριστὸς διεκήρυξε ἦταν γι' αὐτοὺς ἔγκλημα κι' ἀνάλογα μὲ τὴν πρᾶξι του τὸν ἐτιμώρησαν. Ἡ Ρούγα εἶχε τὰ πρωτεῖα, γιατί στὴν Παναγία γίνεταν ἡ λειτουργία. Τὸν καιρὸ ἐκεῖνο δὲν λειτουργοῦσε ἡ μεγάλη ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ λόγω κάποιας θλάθης ποὺ εἶχαν ὑποστῇ οἱ τοῖχοι τῆς ἀπὸ παλιὸ σεισμό. Εἴχαμε ἐγκαταλείψει τὴν ἐκκλησιὰ τοῦ "Αἱ Γιώργη μὲ τίς περίφημες καμπάνες τῆς ποὺ ἀκούγονταν μέχρι τὸ Παλιοκαστέλλι. Εἶχε δὲ κι' ἕνα θαυμάσιο καμπαναριὸ ἐπάνω στὴν πὶθ γέρικη καὶ πανύψηλη θελανιδιὰ ποὺ βρίσκεται μπροστὰ στὴν ἐκκλησιὰ. Τὸ ἀριστούργημα τοῦτο ἔμοιαζε μὲ γεφυρούλα μὲ τὰ κάγκελά του, ἔφτανε μέχρι τὸν κορμὸ τοῦ αἰωνόβιου δέντρου, ποὺ κατὰ τὴ γνώμη μου θὰ ἦταν πάνω ἀπὸ χίλιων ἐτῶν. Στὴν Παναγία λοιπὸν μπροστὰ στὰ ἀλώνια ἄρχισε τὸ ψήσιμο τῶν ἄρνιων. Προτοῦ θγοῦν ἀπὸ τίς σοῦθλες τὰ ἄρνια καὶ τὰ κασιόκια ἐτοιμάσθηκαν τὰ κοκορέτσια καὶ τὰ σπληνάντερα, ἀφαιρώντας καὶ τὰ ξεροψημένα ροδοκόκκινα ἀντεράκια, αὐγὰ κόκκινα καὶ τουλούμισια τυριά εἶχαν γεμίσει τίς τάβλες. Τσουγκρίζοντας τὰ ποτήρια μὲ κρασιὰ κοκκινέλια ἀπὸ τὰ γιοματάρια, ἄρχισε τὸ γλέντι. Γιортάζαμε ὅλοι ἀδελφωμένοι τὴν Ἀνάστασι τοῦ Κυρίου, χωριανοὶ καὶ ξένοι. Κατόπιν θγήκαν καὶ τὰ ἄρνια καὶ τὸ γλέντι ἔφτασε στὸ κατακόρυφο, τραγουδώντας κλέφτικα τραγούδια:

Παιδιά μ' γιατί μωρὲ παιδιά καϋμένα
 παιδιά μ' γιατί εἶστε ἀνάλλαγα
 γιατί εἶστε λερωμένα.

Ἡ χορός, τὰ τραγούδια, τὰ ὄργανα, τὸ νταούλι, οἱ διάφορες χαρούμενες ἐκδηλώσεις, τὰ ξεφωνητὰ καὶ οἱ ντουφεκιές ποὺ ἔρριχναν οἱ πὶθ ζωηροὶ, δονοῦσαν τὴν ἀτμόσφαιρα. Αὐτὸ τὸ πανδαιμόνιο τὸ παρακολουθοῦσαν οἱ Γερμανοὶ ἀπὸ ἀπέναντί μας ἀκριβῶς. Ἦταν στὸ Γελαδόγραικο καὶ μὲ τὰ κιάλια τους μᾶς εἶχαν μπρὸς στὰ πόδια τους. Παρακολουθοῦσαν τὰ πάντα ἀπὸ τὸ παρατηρητήριό τους. Μὲ τὸν σύγχρονον ὀπλισμὸ ποὺ διέθεταν, μποροῦσαν ἀπὸ κεῖ ποὺ θρίσκονταν νὰ μᾶς θάλουν. Κι' ὅπως ἦταν ἀσφυκτικὰ γεμάτα τὰ ἀλώνια ἀπὸ Καλοσκοπίτες καὶ ξένους, θὰ εἶχαμε πολλὰ θύματα. Μὰ αὐτὸ δὲν τοὺς ἔφτανε. Καυροφυλακτοῦσαν κρυμμένοι μέσα στὰ πυκνὰ ἔλατα νὰ μᾶς αἰφνιδιάσουν τὴ νύχτα. Τὸ σχέδιο ποὺ εἶχαν καταστρώσει ἦταν νὰ κυκλώσουν τὸ χωριὸ μαζί μὲ τοὺς ἄλλους ποὺ ἐκινούντο ἀπὸ τὸ Σκληθρο. "Ετσι θὰ μᾶς ἐπιαναν ὅλους καὶ θὰ εἶχαμε τὴν τύχη τοῦ Διστόμου καὶ τῶν Καλαβρύτων. Δὲν τὰ κατάφεραν ὅμως καὶ τοῦτο ὀφείλεται στὸ ἥρωικό ἐκεῖνο τσοπανόπουλο, ποὺ τὴν πρᾶξι του αὐτὴ τὴν ἐπληρώσε μὲ τὴν ζωὴ του. Τὸ παλληκάρι αὐτὸ τὸ πῆραν, ἐνῶ φύλαγε τὰ πρόβατά του, γιὰ νὰ τὸ χρησιμοποιήσουν ὡς ὁδηγὸ. Οἱ Γερμανοὶ τὴν νύχτα ξεκίνησαν γιὰ τὸ χωριό. Ἐμπρὸς πῆ-

γαίνει τὸ τσοπανόπουλο καὶ πίσω ἡ ἐμπροσθοφυλακή. Στὸ Στεφάν τὸ Λειβάδι φύλαγε σκοπὸς ἕνας ἀντάρτης. Ἀντιλήφθηκε τίς κινήσεις καὶ πυροβόλησε τραυματίζοντας ἕνα Γερμανό. Αὐτοὶ ὅμως δὲν ἀπάντησαν, εἶχαν τὸν λόγο τους. Ὁ σκοπὸς ἔφυγε καὶ ἦρθε στὸ χωριὸ καὶ εἰδοποίησε ὅτι οἱ Γερμανοὶ θρίσκονται ἀπέναντί μας. Οἱ ὑπεύθυνοι ὄχι μόνον δὲν ἔλαβαν σοβαρὰ ὑπ' ὄψιν τους τὸν κίνδυνον ποὺ διατρέχαμε, ἀλλὰ τουναντίον ἔθεσαν ὑπὸ περιορισμὸ τὸν ἀντάρτη χαρακτηρίζοντάς τον μυθομανὴ καὶ μεθυμένον. Ἀδιαφορώντας τὸν περιγελοῦσαν λέγοντας πὼς θὰ εἶδε κανένα λαγὸ ἢ καμμιά ἄλεπού. "Όταν σουρούπωσε εἶχαν ἀποσυρθεῖ ἀπὸ τὰ Ἀλώνια τῆς Παναγίας καὶ συνέχιζαν τὸ γλέντι τους στὰ μαγαζιά. Τὰ χαράματα ξεκίνησαν οἱ Γερμανοὶ ἀποφασισμένοι τώρα νὰ καταλάβουν τὴν Καλοσκοπή. Προχώρησε πρῶτα ἡ πλαγιοφυλακή ψηλὰ ἀπὸ τίς Κρανιές κι' ὅταν ἔφτασε στὴν Κορομηλιά κτυπήθηκε μὲ ἄλλο φυλάκιο τῶν ἀνταρτῶν. Συγχρόνως ἀνέβαινε καὶ ἡ ἄλλη φάλαγγα ἀπὸ τὸ Σκληθρο μὲ σκοπὸ νὰ κλείσουν τὰ περάσματα καὶ νὰ μᾶς μενδρώσουν ὅλους μέσα. Καὶ πάλιν ἀπέτυχαν τοῦ σκοποῦ τους, διότι στὰ Μάρμαρα ἄλλο φυλάκιο ἀντιλήφθηκε τοὺς Γερμανοὺς καὶ ἔρριξε μιὰ κόκκινη φωτοβολίδα. Αὐτὲς οἱ περιπτώσεις δημιούργησαν καθυστέρησι στοὺς Γερμανοὺς. Κι' ἔτσι δόθηκε καιρὸς στοὺς Καλοσκοπίτες νὰ ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὸ χωριὸ φεύγοντας πρὸς τίς Βρίζες. Ἡ φάλαγγα ποὺ ἔρχεταν ἀπὸ τὸ Μεγαρέμα περίμενε νὰ προχωρήσῃ ἡ πλαγιοφυλακή ποὺ ἔρχεταν στὸ ριζὸ τοῦ βουνοῦ φοβούμενη μὴ τυχὸν συναντήσῃ μεγαλύτερη ἀντίσταση καὶ ποὺ φυσικὰ ἦταν σχεδὸν ἀνύπαρκτη. "Όταν οἱ Γερμανοὶ ἔγιναν ἀντιληπτοί, ὅλοι οἱ χωριανοὶ ἔτρεχαν στοὺς δρόμους φωνάζοντας: «Φύνετε, ἔρχονται Γερμανοί». Πλησιάζοντας στὸ χωριὸ ἔβαζαν μὲ τὰ μυδράλλια. Φεύγοντας πανικόβλητοι φτάσαμε στὴ Στρώμη καὶ ἀπὸ ἐκεῖ στὴν Τριανταφυλλιά, στὴν βορειοδυτικὴ πλαγίᾳ τῆς Γκιώνας. Ἄλλοι πῆγαν στὰ Βαρδουσία. Ἐμείναν ὅμως στὸ χωριὸ οἱ ἡλικιωμένοι, οἱ ἄρρωστοι καὶ μερικοὶ ποὺ δὲν πρόλαβαν νὰ φύγουν, ποὺ ἐπάνω τους ἐξέσπασε ἡ θηριώδης μανία καὶ τὸ μίσος τοῦ πὶθ θάρβαρου κατακτητοῦ ποὺ γνώρισε ὁ τόπος μας. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ παρέστησαν μάρτυρες τῶν πὶθ φρικιαστικῶν καὶ συγκλονιστικῶν γεγονότων ποὺ συνέβησαν στὸ ἄμειρο χωριὸ μας. Ἡ δύναμις τοῦ ἐχθροῦ, ναζί, τῶν μισοθόρων τους καὶ μὲ τὰ ἀνθρωπώμορφα ἐκεῖνα τέρατα, τοὺς ἀφρικανοὺς ἀραπάδες, ξεπερνοῦσε τοὺς 1800. Ὅλοι τοῦτοι ρίγτηκαν μὲ λύσσα ἐπάνω στοὺς ἀνήμερους καὶ τοὺς ἀνυπεράσπιστους κατοίκους τῆς Καλοσκοπῆς, ποὺ δὲν μπόρεσαν νὰ φύγουν, σκορπίζοντας τὸν ὄλεθρον, τὴν καταστροφὴ καὶ τὴν φρίκη. Φανέρωσαν τίς διαθέσεις τους μόλις μπῆκαν στὸ χωριό. Στὸ πρῶτο σπῆτι συνάντησαν τὸν Θύμιο τὸν Μώρη (τὸν Μαλαμούλη), τὸν γάζωσαν μὲ τὸ αὐτόματο καὶ προγόρησαν, ἦρθαν στὴν ράχη στὴν Παναγιά καὶ ἔβαλαν φυλάκιο, ὕστερα στὸν Ἀγιαννάκη, στὸν Σταυρὸ καὶ στὴν Κακοτράχη. "Ετσι ἔκλεισαν τὸ χωριό. Αὐτοὶ ποὺ ἦταν Παναγιά μπαινόδγαιναν στὸ δικὸ μου σπῆτι. Ἐκεῖ εἶχαν μαζευτεῖ ὅλες οἱ γριές τῆς γειτονιάς. Τὶς ἔβαλαν νὰ πιάσουν ὅλες τίς κόττες καὶ τὰ κουνέλια, νὰ τὰ σφάξουν, νὰ τὰ καθαρίσουν καὶ νὰ ἀνάψουν μεγάλη φωτιά. Ὑστερα πῆραν ἕνα μεγάλο καζάνι καὶ ἄδειασαν μέσα ἕνα τενεκὲ λάδι ποὺ θρῆκαν στὸ σπῆτι, τὸ θάλανε στὴ φωτιά καὶ τὰ θράσανε. Κατόπιν διέταξαν τίς γριές νὰ κουβαλᾶνε μὲ τίς βαρέλες τὸ γλυκόπιστο κρασί. Ἀπὸ γειτονικὸ σπῆτι ἔφεραν κι' ἕνα τουλούμι μὲ τυρί. Ἀφοῦ μέθυσαν, ἔτρεγαν στὰ σοκάκια σὰν τὰ ἀθηνιασμένα ζῶα. Κατὰ τὴν ἔρευνα ποὺ ἔκαναν στὸ σπῆτι μας θρῆκαν τὸ κλαρίνον καὶ τὰ κουρευτικὰ ἐργαλεῖα τοῦ ἀδελφοῦ μου. Τότε ρωτᾶνε μέσω διερμηνέως τὴν μάνα μου ποὺ θρίσκον-

ται τὰ παιδιά της καὶ προτοῦ προλάβει νὰ ἀπαντήσῃ τὴν ἐκτύπῃσαν μὲ τὸν ὑποκόπανο στὸ κεφάλι κι' ἔπεσε κάτω λιπόθυμος. Εὐτυχῶς τὴν τράβηξαν οἱ γειτόνισσες ἔξω ἀπὸ τὸ σπῆτι, ἀλλοιῶς θὰ εἶχε καεὶ μέσα. Σ' ἄλλο σπῆτι ὤρμησαν τὰ μεσάνυχτα οἱ ἀραπάδες. Ἐκεῖ εἶχαν συγκεντρωθεῖ μερικοὶ ἡλικιωμένοι. Μεταξὺ τους εὐρίσκοντο καὶ δυὸ μικρὰ κοριτσάκια 12—15 ἐτῶν. Μὲ τὸ ἀνοιγμα τῆς πόρτας τὰ κορίτσια πῆδσαν ἀπὸ τὸ παρὰθυρο. Εὐτυχῶς ἦταν μικρὸ τὸ ὕψος του καὶ χάθηκαν στὸ πυκνὸ σκοτάδι. Στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ ἔρῃκαν δεμένη στὴν κολώνα μιὰ κατσίκα, ρίχτηκαν ἐπάνω της οἱ σκυλάραπες καὶ ἱκανοποιήσαν ἐκ περιτροπῆς, στὸ ἄμειρο ζῶο, τὶς κτηνώδικες ὀρέξεις τους. Ἡ νύχτα ἐκείνη ἦταν ἡ πιὸ τραγικὴ, ἡ πιὸ μαρτυρικὴ πού περάσε ἔως τώρα τὸ χωριό μας. Μεθυσμένοι Γερμανοί, ἀραπάδες καὶ τὰ μίσθαρνα καθάρματα σκότωναν, θίαζαν καὶ ἄρπαζαν ὅ,τι εὕρισκαν στὰ σπῆτια καὶ τὶς ἐκκλησίες. Ρῆμαξαν τὰ πάντα. Κατόπιν ἔβαλαν φωτιά καὶ κάψανε τὰ σπῆτια ὡς καὶ τοὺς ἀχυρῶνες ἀκόμη. Ὅλα καίγονταν σὰν λαμπάδα. Ἐμεῖς πού καταφύγαμε στὴν Τριανταφυλλιά κάτω ἀπὸ τὰ θεόρατα ἔλατα καὶ τὶς θαθύσκωτες θελανιδιές μὲ τὴν πυκνὴ θλάστησι, ὑποφέραμε χωρὶς τρόφιμα, γιατί δὲν προλάβσαμε νὰ πάρουμε τίποτα μαζί μας. Ἀνεθήκαμε στὴ ράχη καὶ ἀπὸ κεῖ εἶδαμε τὰ μαῦρα πικνὰ σύννεφα τοῦ καπνοῦ πού ἔφταναν στὰ μεσούρανα κι' ὅλων μας τὰ μάτια θούρκωσαν. Σκεφθήκαμε τοὺς ἀνθρώπους μας πού ἀφήσαμε πίσω, ἄραγε τί νᾶχαν ἀπογίνει; Ὅταν μᾶς πληροφόρησαν ὅτι οἱ Γερμανοὶ τσακίστηκαν κι' ἔφυγαν, ἀμέσως γυρίσαμε. Φτάσαμε στὴν Κακοτράχη κι' ἀντικρύσαμε τὸ χωριό. Δὲν εἶχε μείνει τίποτα. Μαῦροι καψαλισμένοι ὄρθιοι τοῖχοι. Γὰ σπῆτια, πού στοὺς τοίχους τους εἶχαν ξυλοδέματα, εἶχαν σωριαστεῖ. Μέσα στὰ σκουπίδια, τὰ ἀποκαΐδια ἐξακολουθοῦσαν νὰ καπνίζουν. Κι' ἔτσι τὰ σπῆτια μας, τὸ νοικοκυριό μας, ὅλα τὰ ὑπάρχοντά μας, τὰ ὁποῖα εἶχαν δημιουργηθεῖ μὲ χίλιες δυὸ στερήσεις ἀπὸ τὸν προσπάππο μας ἀκόμη, εἶχαν τελείως καταστραφεῖ. Ἐκτὸς τῶν ὕλικῶν καταστροφῶν, πολλοὶ συγχωριανοὶ μας εἶχαν καὶ τοὺς ἀνθρώπους τους χαμένους πού ἔπεσαν θύματα τῆς θηριωδίας τῶν θαρβάρων. Θρήνος καὶ σπαραγμὸς γιὰ τὴν συμφορὰ πού τοὺς ἔρῃκε. Τὰ θύματα θὰ ἦταν ἀπείρως περισσότερα, ἂν ἐπιτύγγανε τὸ σχέδιο τῶν Γερμανῶν. Θὰ εἶχαμε ἐκτελεσεθεῖ ὅλοι. Μᾶς ἔσωσε τὸ ἥρωικὸ ἐκεῖνο δεκαοκτάρχρονο τσοπανόπουλο ἀπὸ τὴ Βάριανη, πού τοὺς ὀδήγησε κατευθεῖαν ἐπάνω στὸ σκοπὸ ἀντάρτη. Οἱ Γερμανοί, θεωρώντας το ὑπεύθυνον γιὰ τὴν ἀποτυχία τους, ἔκτοτε τὸ κρατοῦσαν ὑπὸ φρουρῇ. Τοῦτο τὸ πληροφορήθηκε ὁ πατέρας του καὶ ἐκείνησε ἀπὸ τὴν Βάριανη νὰ φέρῃ τὴν ταυτότητα τοῦ γιοῦ του στοὺς Γερμανοὺς καὶ νὰ τοὺς ἀποδείξει ὅτι ἦταν ἀπλὸς ἕνας βοσκός, κι' ὅτι δὲν εἶχε καμμιά ἀνάμιξι μὲ τὸ ἀντάρτικο καὶ πὼς εἶναι τελείως ἀθῶος. Δυστυχῶς, τὸν ἄτυχο πατέρα τὸν ἐσκότωσαν οἱ Γερμανοὶ στοὺ Στεφάν τὸ Λειβάδι, προτοῦ φτάσει στὸ χωριό. Ὁ Γερμανὸς πού εἶχε τραυματισθεῖ ἀποθραδὶς ἀπὸ τὸν σκοπὸ ἀντάρτη εἶχε μεταφερθεῖ στὸ χωριό. Οἱ Γερμανοὶ συνέλαβαν τὸν Γιώργο Τομαρᾶ (Γαλάνη) καθῶς καὶ τὸν Ἄθαν. Τομαρᾶ (Τσιαμτσούρη), τοὺς ὁποίους μαζί μὲ τὸ τσοπανόπουλο ἀνάγκασαν νὰ μεταφέρουν μὲ φορεῖο τὸν τραυματία στὸν δημόσιον δρόμον στὸ 51 χιλ. (ἀπόστασις ἀπὸ τὴν Καλσκόπη 12 χιλ.) γιὰ νὰ τὸν παραλάβῃ αὐτοκίνητο καὶ νὰ τὸν μεταφέρῃ στὴν Ἀμφισσα. Τοὺς συνόδευε μιὰ ὁμάδα Γερμανῶν. Ἀφοῦ μετέφεραν τὸν τραυματία καὶ ἐπέστρεψαν, φτάνοντας στὴ Διθλοπίττα, οἱ Γερμανοὶ παρέταξαν καὶ τοὺς τρεῖς κρατουμένους γιὰ νὰ τοὺς ἐκτελέσουν. Ἀντιλήφθηκε τὴν πρόθεσή τους τὸ τσοπανόπουλο καὶ τῶθαλε στὰ πόδια, μὰ πρὶν προλάβῃ τὸ δύστυχο ν' ἀπομακρυνθῇ, τὸ γάζωσαν μὲ τὰ αὐτό-

μάτα τους. Τὴν στιγμὴ ἐκείνη πού οἱ Γερμανοὶ εἶχαν συγκεντρώσει τὴν προσοχή τους στὸ παιδί, ἐπωφελήθηκε τῆς εὐκαιρίας ὁ Γ. Τομαρᾶς (Γαλάνης) καὶ ψύχραιμα μ' ἕνα σάλτο πῆδησε μέσα σ' ἕνα πουρνάρι καὶ μὲ δεύτερο πῆδημα κάτω ἀπὸ ἕνα θραχάκι, ἐνῶ οἱ σφαῖρες ἔπεφταν ἐναντίον του ἑροχή, χωρὶς καμμιά νὰ τὸν χτυπήσῃ. Κι' ἔτσι, ὡς ἐκ θαύματος, σῶθηκε. Κατόπιν οἱ δῆμιοι ἐξετέλεσαν τὸν γέροντα Ἄθαν. Τομαρᾶ (Τσιαμτσούρη).

Ἐνῶ πρὸς τὰ δραματικὰ καὶ τόσο συγκλονιστικὰ γεγονότα πού συνέβησαν στὸ χωριό μας, οἱ χωριανοὶ μας ὄχι μόνον δὲν κυριεύτηκαν ἀπὸ ἀπόγνωσι, ἀπογοήτευσιν κι' ἀπελπισίαν, ἀλλὰ τουναντίον, ἀκατάβλητοι μὲ γρᾶνιτένια θέλησι κι' ἀτσάλινη ψυχὴ ἀγωνίστηκαν σκληρὰ γιὰ τὴν δημιουργίαν ἐνὸς νέου νοικοκυριοῦ περιμαζεύοντας τὰ ἐρειπωμένα ἀπὸ τὴ φωτιά ντουβάρια, γιὰ νὰ στεγάσουν καὶ πάλιν τὶς φαμελιές τους, πού τώρα εἶχαν ξεσπιτωθεῖ.

✱

Ἀπρίλης 1944 - Μιὰ αἱματηρὴ ἐπέτειος

Η ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ ΚΑΙΓΕΤΑΙ ΤΗ ΛΑΜΠΡΗ
ΤΟ ΗΡΩΙΚΟ ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙ ΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΗΣ
ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΠΥΡΟΤΕΧΝΗΜΑ ΤΗΣ ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ

(Ἀναδημοσίευση ἀπὸ ἐφημερίδα τῆς 17.4.77)

Τῇ Λαμπρῇ τούτῃ τοῦ '44 ὁ λόχος μας εἶχε σκορπίσει σὲ φυλάκια ἀπ' τὸ Οἶνοχώρι ὡς τὸ Χάνι τοῦ Ζαγανᾶ, πᾶνω στὴν ὄρεινὴ Παρνασσίδα. Ὁ λοχαγὸς κι' ὁ καπετάνιος εἶχαν κινήσει μιὰ ὥρα νύχτα. Γύρναγαν ἕνα πρὸς ἕνα τὰ φυλάκια, εὐχόνταν στοὺς ἀντάρτες χρονιάρια μέρα σὰν ἦταν, ἔπιναν ἀπόνια κρασί ἀντάμα, χόρευαν κι ἀπόνια χορό. Τ' ἀρνιά γυρόφερναν στὴ σοῦβλα κι ἡ τσίκνα σοῦσπαζε τὴ μύτη. Οἱ ἀντάρτες μαζωμένοι κάτω ἀπὸ ἱσκιωτὰ γέρικά δέντρα, τραγουδᾶνε τὰ τραγούδια τοῦ ἀγώνα:

Βροντάει ὁ Ὀλυμπος ἀστράφτει ἡ Γκιώνα
μουγκρίζουν τ' Ἀγραφα, σειέτ' ἡ Στεργιά...

Ὅλα εἶναι γιορτάσιμα κι ὅλα πλούσια τὴ μέρα τούτῃ· ψωμί, καπνὸς καὶ τὸ κρέας κι αὐτὸ μ' ἄλατι.

Τ' ἀπομεινόμερο, στὴν κάτω ἐκκλησιὰ τῆς Κουκουβίστας γίνεται ἀληθινὸ τὸ πανηγύρι. Ὁλάκερο τὸ χωριὸ ἔχει μαζωχτεῖ στὸ μικρὸ ὕψωμα. Κάθε λογῆς φτηνὰ μεταξωτὰ φουστάνια σὲ χτυπητὰ χρώματα ἔρῃκαν τὴν εὐκαιρία νὰ ξεπεταχτοῦν ἀπὸ τὰ σκοτεινὰ σεντούκια στὸν ἥλιο, στὴ ζωὴ καὶ στὴ χαρὰ. Χτενισμένα κεφάλια κι ἄτεχνα φτιασιδωμένα μοῦτρα. Κατάκορφα στὸ ὕψωμα ἡ μικρὴ ἐκκλησιὰ μὲ τὰ χορταριασμένα γκριζόμαυρα κεραμύδια τῆς μοιάζει μὲ θεϊκὰ σκέπη ἀκουμπισμένη κειδαπά, στὴν ἄκρῃ τοῦ πανηγυριοῦ. Πανηγυριώτης ἡλιος σκεπάζει ἀντάρτες καὶ χωριανούς πού ζοῦν τὴ λευτεριά σὲ ὅλο τῆς τὸ μεγαλεῖο. Καταμεσίς στὸ ἀνθρωπομάζεμα τοῦτο, τὰ ὄργανα, σὰ ρουμελιώτικα πουλιά, ἀστοχᾶνε νὰ κόψουν τὸ τραγούδι τους.

Τρεῖς χοροὶ ἔχουν πιαστεῖ. Κεῖνος πού σέρνει τὸ χορὸ διαλέγεται ἀπ' αὐτοὺς πού παραστέκουν. Τὸ γλέντι ἔχει ἀνάψει γερὸ κι οἱ γασθάδες μὲ τὰ κοψίδια ἀποκαμᾶν νὰ γιομίζουν. Οἱ τσότρες μὲ τὰ παρδαλὰ στολίδια ἀπὸ πράσινη καὶ κόκκινη ψάθα λιανοκομμένη μὲ τὸ καλαμποκέφαλο καὶ τὸ τυλιγμένο πλατανόφυλλο γυροφέρνουν ἀνάμεσα στὸν κόσμον καὶ στοὺς χορευτές.

Τὸ πανηγύρι τοῦτο κράτησε ὡς ἄργα κι ἀπὲ τὴ νύχτα, τὰ ὄργανα σκόρπισαν στὰ σπῆτια πού τὸ γλέντι ἐξακολουθεῖται.

Ζύγωσε ἐννιά ἡ ὥρα ὅταν τὸ μήνυμα ἔσκασε ἀνα-

πάντεχο: «Οί Γερμανοί έρχονται. Είχαν αρχινήσει νά μαζεύουν τούς άντρες στά Καστέλλια καί στήν Άποστολιά.

—Είμαι πολλοί ρε παιδιά;

—Μη! καί ξακόσοι μπορεί καί νάνε καπετάνιε Γερμανοί κι άραπάδες καί προδότες άντάμα.

Πήραμε τά μέτρα άσφαλείας. Ό Πανουργιάς έφυγε γρήγορα μέ έξι άντρες κι ένα όπλοπολυβόλο, γιά βοήθεια στο χάνι τοῦ Ζαγγανᾶ. Ό Ήρακλάκιος στο Οινόχωρι θρίσκονταν ξάγρυπνος μέ τούς άντρες του, αύγατίσανε καί τό φυλάκιο στο Σταυρό μ' ένα πολυβόλο καί πρωτοπαλλήκαρο τοῦ Μπούλμπα.

Στόν οὐρανό δέ φάνηκε μήτ' ένα άστέρι τή νύχτα τούτη, τό σκοτάδι ήταν πηχτό καί δέν ξεχώριζες μήτε το χέρι σου. Στεργιώσαμε διπλοσκοπιᾶ στά φυλάκια καί καρτερούσαμε.

Κίνηση δέν ξεχώριζε καμιά μήτε θρόντος άκούγονταν. Τά μεσάνυχτα έπεσε μιᾶ ντουφεκιά κάτω χαμηλά στοῦ Ζαγγανᾶ τό χάνι.

Η ΚΑΜΠΑΝΑ ΧΤΥΠΑΕΙ ΘΛΙΜΜΕΝΑ

Τήν άλλη μέρα χρυσός ήλιος ξημέρωσε κάτω χαμηλά στή Στυλῖδα. Ζύγωσε έφτά ή ώρα όταν στοῦ Ζαγγανᾶ πέσαν τά πρῶτα βόλια καί σέ λιγάκι ή μάχη τράνεψε. Άσπρες καί κόκκινες φωτοβολίδες γλιστροῦσαν πότε δῶ πότε κει μέσα στο δάσος. Οί Γερμανοί δέν πέτυχαν νά μάς ξαφνιασουν καί θ' αφήσουν κορμιᾶ καταγής γιά νά διαβούν. Τά δεκάξι παλληκάρια τοῦ Πανουργιά πολεμᾶνε γινατωμένα. Μιά ομάδα από Γερμανούς πηγαίνει πλαγιά-πλαγιά νά καθαλικάψει τά παλληκάρια μας, νά τούς θγει άπ' τή ράχη. Ό Φουσέκης, σκαλωμένος πάνω στο χαμηλότερο θράχο πού θλέπει στή ρεματιά, φαίνεται νά θλέπει κάθε τους κίνηση κι ή καρδιά μας στηλώνεται. Θα τοῦναι θολετό νά προστατέψει τούς συντρόφους του; Οί Γερμανοί ζυγώνουν, φτάνουν κάτω από τό θράχο μέ τίς ταινίες τοῦ μυδράλλιου περασμένες τραχηλιά. Ή χειροβομβίδα τοῦ Φουσέκη ξανεμίζεται, σκάζει άνάμεσά τους κι αφήνει τρεῖς νεκρούς. Οί άλλοι σκορπάνε στά ρουμάνια σάν ξαφνιασμένα γίδια. Ό Φουσέκης κατακυλάει. Οί μποῦκλες του παίζουν άτσαλα στο σθέρκο καί τό ξανθό του γένι ξανεμίζει σά λάβαρο. Έχουν σωθει τά πυρομαχικά του καί τραβιέται παρέκει ν' άνταμώσει τά παλληκάρια του, νά τούς πάρει κάμποσα βόλια.

—Δῶσε δυό βόλια, ρε Λαμπαδιά.

—Έξι τάχω καπετάνιε μ'. Δίνουνται βόλια στή μάχη;

Μιά σφήνα πού κάνουν άπ' τά ζερβά οί Γερμανοί, μάς ξεκοθει άπ' τούς άντρες πού στέκουν παρέκει. Πιάσανε γύρα τό σταθμό διοίκησης τοῦ λόχου. Άρχηγείο κι ομάδα διοίκησης ξεμοναχιάζονται καί θα πιαστοῦν στή φάκα. Ξαπόστειλαν ένα-δυό παλληκάρια νά νοιαστοῦν γιά βοήθεια καί δέ ματαγύρισαν. Σίγουρα οί Γερμανοί θα παραφύλαγαν. Άποφασίζουμε γιουρούσι κι όποιος άπομείνει. Ό ένας τηράει μέ συμπάθεια τόν άλλον καί συχωριούνται γιά τή θρисиᾶ, γιά τή φωθέρα. Τά χέρια σφίγγονται συντροφικά, φιλιούνται στερνά.

—Καλή άντάμωση.

—Άντε, μέ τό καλό, καλό θόλι.

Τούτη είναι εύχή στ' άντάρτικο.

Έτσι καί φάνηκαν πίσ' άπ' τά θράχια, ό έχτρός μάτωσε τόν τόπο.

Στή ρεματιάαααα, φωνάζ' ό λοχαγός.

Τοῦ Λευτέρη τοῦ μπήκαν στά κοντά, τούς ξέφυγε λαθωμένος καί πέφτει στή ρεματιά. Έκει δέν τούς πιάσουν τέ. βόλια τους. Σκόρπισαν δῶθε-κεῖθε, ξέφυγαν όλοι τους μέσ' άπ' τά νύχια τοῦ έχτρου καί τραβιούνται πίσω νά σμιξουν τά παλληκάρια τους. Θλίψη μεγάλη θαράνει όλους γιά τοῦτο πού γίνηκε. Άφή-

νουμε τό χωριό στά χέρια τοῦ κατακτητή, μήτε λίγο, μήτε πολύ, χάσαμε τή μάχη.

Τό χωριό όρφανεψε, οί χωριανοί μάκρεψαν σέ σπηλιές, στο δάσος, γιά νά γλυτώσουν τά κεφάλια τους. Ό,τι πρόκαμαν πήραν κοντά, ένα σκουτί, λίγο ψωμί. Δυό τρεῖς ξέμειναν νά φυλάξουν τό χωριό.

Τή νύχτα ξαποστάσαμε στήν Άγιά Σωτήρα καί τήν άλλη μέρα κινήσαμε νά ματαχτυπήσουμε τούς Γερμανούς στήν Κουκουβίστα. Έτσι κι άλλιῶς θα τήν καίγαν, γιά τοῦτο έπρεπε νά τούς χτυπήσουμε, νά μὴν τούς αφήσουμε ξένιαστους νά τή ρημάζουν.

Όταν σκαρίζουμε στίς Βρίζες, πελώρια σύννεφα καπνοῦ άνηφορίζουν φανταχτερά. Πύρινες γλώσσες θαρρεῖς καί τα γλείφουν μέ ήδονή, έτσι πῶς ταξιθεύουν μολυβένια. Τό ήρωικό χωριό καίγεται γιά τή λευτεριά τής πατρίδας. Όργη καί κατάρα ξεστομίζεις σά θλέπεις τό πράμα τοῦτο.

—Τσεκούρι στά σκυλιά...

—Φωτιά καί τσεκούρι στοῦς προσκυνημένους...

Προχωράμε χτενίζοντας τό δάσος άπ' άκρη σ' άκρη. Ί' άπομεσήμερο φτάνουμε πάνω στ' άπτοθόραχια, δυτικά στο χωριό. Παλληκάρια μας δεξιά άπ' τά μνημάτα πλευρίζουνε στή Γκιώνα. Προφταίνουν τόν έχτρώ καί φροντίζουν ν' άνοίξουν ντουφεκι. Μά τοῦτος έχει τελειώσει τή δουλειᾶ του καί τραβιέται μέ θιάση. Οί μπαταριές, τοῦ θάζουν φτερά στά ποδάρια καί χάνονται κάτω χαμηλά στο καστελλιώτικο ρέμα. Κατηφορίζουμε όλοι γιά νά γλυτώσουμε ό,τι είναι μπορετό άπ' τό χωριό πού μοιάζει μέ πυροτέχνημα.

Ή καμπάνα χτυπάει θλιμμένα, καλώντας τούς χριστιανούς νά προσευχηθοῦνε. Γυναικόπαιδα καί γερόντοι, λαχταρισμένοι όλοι τους ξεσκαρίζουν πίσω από θράχους, από κέδρους. Ό,τι είχαν κι ό,τι έκαναν όλα ξεχάστηκαν μονομιᾶς τή μέρα τούτη. Στάχτη καί μπούρμπουλη γινήκαν μέσα στήν κόλαση ποῦθρασε στόν τόπο τους. Οί δυνατοί βοηθάνε τούς αδύναμους κι όλοι τους μέσα σέ λίγες ώρες γίνηκαν ίδιο χνώτο. Ή καταστραμμένη εκκλησιᾶ, περισσότερο από κάθε άλλη φορά συγκεντρώνει τή σκέψη τῶν χωριανῶν, σά σκέπη τοῦ Θεοῦ καί μοναδική τους στέγη. Δωπά μαζώχτηκαν όλοι ζητώντας γλυτωμό. Ή μεγάλη εικόνα τοῦ Χριστοῦ, χτυπημένη μέ γινάτι πάνω σέ μυτερό κοτρώνι, είναι τσακιομένη στά τέσσερα, μά τό πρόσωπό του δέν έχει χάσει τίποτα άπ' τή θεϊκή του γαλήνη κι ή θωριά του μερώνει τίς ψυχές τοῦτες.

Ή νύχτα ήρθε άγάλια. Χωρίσαμε σέ συνεργεία γιά νά γλυτώσουμε τήν τέλεια καταστροφή τοῦ τόπου. Οί χωριανοί φωνάζουν καί δέ μάς αφήνουν νά ζυγώσουμε στίς φωτιές:

—Κεφάλια νά γλυτώσουμε παλληκάρια, ξεφωνίζουν οί γυναίκες.

—Άστα νά καοῦν τά ρημάδια..

Όλάκερο χωριό καίγεται σάν προσάναμα. Γυρνώντας τά στενά σοκάκια του φλογισμένα καθρόνια πετιοῦνται δέκα καί είκοσι μέτρα μακριά, σάν παράξενα βεγγαλικά. Λαμπαδιασμένα όλα τά κουφώματα άντάμα φωτίζουν άγρια τό έσωτερικό στο κάθε νοικοκυριό. Γά γατιά τοῦ χωριοῦ μισοκαμένα νιαουρίζουν άπόμερα στίς γωνιές. Μοιάζουμε ξωτικά πού γυρνᾶμε στήν κόλαση τούτη.

ΛΑΪΚΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ

Μιά γυναίκα ὡς είκοσιπέντε χρόνων, ξεγυμνωμένη τά στήθια πεταμένα έξω, παραμορφωμένη, μουγγρίζει πάνω σ' ένα κρεβάτι στο μισοκαμένο σπίτι.

—Άπό δῶ παιδιάαααα!

—Νερόοοοο!

—Στήν αῦλακιᾶ ρέεεεε, όχι στή θρύση...

Άλλοι τραθάνε νερό γιά νά γλυτώσουν τό σπίτι κι άλλοι τραθάνε κουρέλι τή γυναίκα πάνω στά σκου-

τιά της που στραγγάνει αίμα. Μήτε δόντια έχει, μήτε χείλια. Σάρκες και κόκκαλα δεν ξεχωρίζουν στο μούτρο της.

Ο μαστρο-Θύμιος σκοτώθηκε μπρός στην πόρτα του, γιατί αρνήθηκε να τους δώσει πατάτες και τη γυναίκα του στο κρεβάτι. Τρείς τέσσερες τόν κουβαλούν στο κοιμητήρι. Η γυναίκα του δέρνεται μονάχη, τὰ ὀρφανά του τραβιούνται ἀπ' τὴ φούστα της, μυζάρικα, ξυπόλητα, θρώμικα. Μιά γριά κλαίει τ' ἀγγόνια της πὺν' ἀπ' τὴ χόβολη τοῦ νοικοκυριοῦ. Τᾶχε κρύψει στὸ κατόι μπᾶς καὶ τὰ γλύτωνε.

Πηγαίνουμε ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι, δίνοντας βοήθεια. Στὸ παστρικό της κρεβάτι ἢ μάννα τοῦ ὑπεύθυνου, κοντὰ ὀγδόντα χρονῶν, μὲ ξεσκισμένο μπουστο ἀγκομαχάει ἀπ' τὸν πόνο. Τὸ δεξὶ της χέρι εἶναι πλημμυρισμένο στὸ αἷμα κι ἀπὸ τὸ μεσανὸ δάχτυλο τὸ δαχτυλίδι τοῦ γάμου λείπει. Τὸ πάθημά της δὲν εἶναι γιὰ μολόημα. Ἡ φωνή της εἶναι σθησμένη:

—Κι ἀπὲ μοῦπε, τοιμάσου νὰ σὲ παντρεῖω!

—Εἶσαι φονιάς, τοῦπα, ὁ Θεὸς νὰ σὲ σχωρέσει, ἐγὼ δε σὲ σχωρῶνᾶ παλιόσκυλο.

Ἡ σοδεῖά τοῦ καθενὸς εἶναι ριγμένη στὴ φωτιά, τὰ κατῳγία μούσκεμα στὸ κρασί καὶ στὸ ξύδι.

—Γέροντα, δὲ μᾶς δίνεις μιὰ τσάπα, ἕνα φικιάρη;

—Σᾶς τῶπα μαθές, δὲν εἶναι κανεὶς στὸ χωριό.

Ο γέροντας, στραθὸς πὼς εἶναι, μᾶς παίρνει γιὰ προδότες κι ἀρνιέται νὰ μᾶς δώσει βοήθεια νὰ φροντίσουμε τὸ νοικοκυριὸ πὺν καίγεται.

Δεκατέσσερα σπῖτια γλύτωσαν ὅλα κι ὅλα οἱ ἀντάρτες. Στὴ φροντίδα τους τούτη, ἕνας χτυπήθηκε βαριά στὰ πλευρά καὶ τέσσερις γιόμωσαν πληγές ἀπ' τὴ φωτιά.

Θάψαμε τὸ μαστρο-Θύμιο κι ὀρμηνέσαμε τοὺς χωριανούς νὰ τραβήχουν παρέκει γιὰ τὴ νύχτα τούτη, στερνὰ μαζωχτήκαμε κι ἐμεῖς στὸ ὕψωμα δίπλα στὸ κοιμητήρι. Θλίψη ἔχει ἀπλωθεῖ ἀνάμεσά μας καὶ μιὰ δὲν ξεστομίζεται. Ἔρχονται καὶ ματάρχονται γυναικοῦλες, μᾶς φέρνουν ἀπὸ λίγο ψωμί, καπνὸ, μῆλα. Ὅμως φαρμακωμένοι πὼς εἴμαστε, ἀρνιόμαστε νὰ δεχτοῦμε κάτι.

—Ὑπομονὴ παλληκάρια μας... ἐσεῖς νᾶστε καλά. Κάνετε ὅ,τι μπορούσατε. Ἐ, τώρα ἀπὸ κειὸ πούχουμε θὰ φᾶμε ὅλοι...

—Πάρτε, μᾶς θρονοφωνάζει μιὰ γυναικάρη, μαθές ἀντάρτες δὲν εἴμαστ' ὅλοι;

Οἱ ἄντρες μᾶς συντροφεύουν ὡς τὰ ξημερώματα. Διψᾶνε νὰ μάθουν κάθε λεπτομέρεια τῆς μάχης πὺν γίνηκε. Θὰ διαβοῦν οἱ χρόνοι καὶ θὰ τὴν ἱστορήσουνε στὰ παιδιὰ καὶ στ' ἀγγόνια τους, σιμὰ στὴν παραστιά πὺν θὰ καίει στὸ καινούργιο χωριό.

Κι ἀπὸ τότες ἡ Κουκουβίστα ἔγινε λαϊκὸ προσκύνημα σ' ὀλάκερη τὴ χώρα θὰ λείει τὸ παραμῦθι.

Λ. Μ.

Ο ΓΕΡΟ - ΚΟΠΑΝΕΛΟΣ ΚΑΙ

Η ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ ΤΗ ΛΑΜΠΡΗ ΤΟΥ «44»

Ἀναπολώντας τὰ περασμένα πὺν εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ ἀναμνήσεις ἀπὸ τὰ δύσκολα — μὰ καὶ ἥρωικὰ χρόνια τῆς κατοχῆς καὶ τὰ μετέπειτα ἀπὸ αὐτὴν — στάθμικα σὲ ἕνα ἱστορικὸ γεγονὸς τὸ ὁποῖο, κατὰ τὴ γνώμη μου, ἀξίζει νὰ τὸ ἱστορίσω σὲ σᾶς ἀγαπητοὶ συγχωριανοὶ - πατριῶτες καὶ ἀναγνώστες τούτης τῆς ἐφημερίδας.

Μιὰ καὶ πέρασαν τοῦτες οἱ ἅγιες μέρες τῆς Λαμπρῆς τοῦ '77, ἃς γυρίσουμε 33 χρόνια πίσω γιὰ νὰ δοῦμε τί ἔγινε τοῦτες τὶς μέρες στὴν Κουκουβίστα, τὴ Λαμπρὴ τοῦ 1944.

Κεῖνη τὴ μέρα στὸ χοροστάσι — πλατεῖα τοῦ χωριοῦ — Κουκουβιστιανοὶ καὶ ἀντάρτες ἐκεῖνης τῆς ἐποχῆς χόρευαν καὶ τραγουδοῦσαν λεβέντικους Ρουμελιώτικους χοροὺς καὶ πόθους γιὰ τὴ λευτεριά μας, πὺν εἶχεν ἀρχίσει νὰ φαίνεται καθαρά.

Μὲ ἐπικεφαλῆς τὰ ὄργανα τοῦ χωριοῦ μὲ τὴ ζυγιά —κομπανία— τοῦ μπάρμπα Γιάννη Πράντζα (Τριανταφύλλου). Καὶ ὅλα τοῦτα μπροστὰ στὰ μάτια τῶν ἑκπληκτῶν Γερμανῶν φασιστῶν καὶ τῶν συνεργατῶν τους, πὺν ἀθόρυθα λόγῳ τούτης τῆς γιορτῆς καὶ τῆς σχόλης, ἔφθασαν ἀπὸ τὸ 51ο χλμ. στοῦ Στεφάν τὸ

Λειβάδι καὶ κρυμμένοι μὲς στὸ λόγγο παρακολουθοῦσαν μὲ τὰ κυᾶλια τους τοῦτο τὸ γλέντι λαοῦ καὶ στρατοῦ, τρίζοντας τὰ δόντια τους ἀπὸ τὴ λύσσα, περιμένοντας τὴ νύχτα νὰ ἐκδικηθοῦν. Στὸ δρόμο τους, κάπου μεταξὺ Βαριανίτικα Παλιάμπελα καὶ Διθλοπίπτες, θρῆκαν τὸ τσοπανόπαιδο γιὸ τοῦ Κοπανέλου ἀπὸ τὴ Βάριανη, πὺν ἔθοσκε τὰ γίδια του. Τοῦ ζήτησαν τὴν ταυτότητά του τὴν ὁποία δὲν εἶχε

μαζί του. Στὴν ἐπιμονὴ τους φώναξε τοῦ πατέρα του πὺν ἦταν στὸ μαντρί νὰ τοῦ τὴν πᾶει, ὅπως καὶ ἔγινε. Οἱ Γερμανοὶ ὅχι μόνο δὲν ἄφησαν τὸ παιδί ἐλεύθερο ἀλλὰ κράτησαν μαζί τους καὶ τὸ γέρο, ἢ γιὰ νὰ μὴν τοὺς προδώσει, ἢ γιὰ νὰ τὸν χρησιμοποιοῦσαν γιὰ ὀδηγό. Σκόπευαν καὶ πίστευαν πὼς ὁ γέρος θὰ γνώριζε τὸ μέρος νὰ τοὺς ὀδηγήσει ἀπὸ μονοπάτι γιὰ νὰ μὴ γίνουν ἀντιληπτοὶ ἀπὸ τοὺς ἀντάρτες στὸ Ξεροβούνι, ἤθελαν νὰ ἐκδικηθοῦν τὸ χωριὸ καὶ τοὺς κατοίκους του καὶ νὰ φτιάξουν ἀκόμη ἕνα Δίστομο.

Ἔτσι εἶχαν μάθει, μιὰ καὶ τὸ χωριὸ μας ἦταν γι' αὐτοὺς τὸ κόκκινο πανί. Σὰν νύχτωσε καὶ τὰ ὄργανα σταμάτησαν νὰ κτυποῦν στὴν πλατεῖα καὶ τὸ σκοτάδι ἀπλώθηκε παντοῦ γύρω ἀπὸ τὴ Γκιώνα, ἀποφάσισαν νὰ ἐκτελέσουν τὸ σχέδιό τους, πρίζοντας τὸ γέρο-Κοπανέλο νὰ τοὺς ὀδηγήσει ἀπὸ κρυφὸ μονοπάτι γιὰ νὰ φθάσουν ἀπαρατήρητοι στὸ Ξεροβούνι.

Ὁ γέρο-Κοπανέλος (καὶ ἐδῶ εἶναι τὸ μεγάλο ἐρώτημα) ἢ ἤξερε τὸ μέρος — κατὰ τὴ λογικὴ ναὶ — καὶ δὲν θέλησε νὰ κάνῃ ἢ μᾶλλον νὰ πρωτοστατήσῃ σὲ τοῦτο τὸ ἔγκλημα, ἢ δὲν ἤξερε τὸ μέρος καὶ ἔριξε τοὺς Γερμανοὺς πάνω στὸ σκοπὸ ἀντάρτη, ὁ ὁποῖος ἀντελήφθη νὰ κινοῦνται δύο ἄνθρωποι στὸ σκοτάδι μὲ κάποια προφύλαξη. Τοὺς σταμάτησε μὲ τὸ «ἄλτ, ποιὸς εἶναι». Τοῦτοι ὅμως πὺν κατάλαβαν περὶ τίνος ἐπρόκειτο χώθηκαν στὸ χαντάκι μὲ τὰ χαμόκλαρα.

Ὁ ἀντάρτης μόλις κατάλαβε πὼς τοῦτοι τὸ ἔσκασαν τοὺς πυροβόλησε καὶ τοῦτος ὁ πυροβολισμὸς ἦταν ἡ σωτηρία μας.

Ἀντάρτες καὶ χωριανοὶ ὑπεύθυνοι κινητοποιήθηκαν ὅχι ὅμως ὅσο θᾶπρεπε, δίνοντας ὁ καθένας μας καὶ μιὰ ἐξήγηση σὲ τοῦτο τὸ ἐπεισόδιο. Ἄλλοι ἀπὸ μᾶς ἔλεγαν πὼς ὁ ἀντάρτης φοβήθηκε ἀπὸ τὸν ἱσκιό του, ἄλλοι ὅτι εἶδε φαντάσματα καὶ ἄλλοι ὅτι ὑπάρχει κίνδυνος. Ὅπως ἀπέδειξαν τὰ πράγματα, πολὺ ὀρθὰ ἐνήργησε.

Ἀντάρτης καὶ γέρο-Κοπανέλος μὲ τὶς ἐνέργειές τους μᾶς ἔσωσαν.

Τοῦτος ὁ πυροβολισμὸς δὲν θὰ κινητοποιήσῃ ἐμᾶς καὶ τοὺς ἀντάρτες, ἀλλὰ θὰ ἀνησυχῇ τοὺς Γερμανοὺς, γιὰτί ὅσο ψύχραιμοι κι ἂν ἦταν, θρискόντουσαν σὲ ἀγνωστο μέρος καὶ ἔθλεπαν πὼς στὸ χωριὸ γινότανε κινητοποίηση, φωνές, φῶτα, ἄνθρωποι, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μὴν προβοῦν σὲ καμμιά ἄλλη ἐνέργεια, ἀλλὰ νὰ φροντίσουν γιὰ τὴν ἀμυνα τοῦ τμήματός

των, παίρνοντας ώρισμένα μέτρα ασφαλείας μέχρι το πρωί.

Σάν ξημέρωσε τὰ γερμανικά μυδράλλια άρχισαν νά θερίζουν τή γύρω περιοχή, χτυπώντας πρώτα τὰ άντάρτικα φυλάκια, πού είχαν στο μεταξύ ένισχυθή, αλλά πολύ λίγο για νά κρατήσουν τή γερμανική έπίθεση. Μαχόμενα όπισθοχωρούσαν από τόπο σέ τόπο δίνοντας τήν εύχέρεια στους χωριανούς και στους άντάρτες νά φύγουν. "Όταν οί Γερμανοί μπήκαν στο χωριό και έμειναν δυό μέρες, αυτά πού έφτιαξαν ντροπίασαν και θά ντροπιάζουν τόν άνθρωπο όσο ζεί.

Άλλοίμονο σέ όλους έμάς πού θρискόμασταν κείνη τή νύχτα στην Κουκουβίστα, άν οί Γερμανοί έφθαναν στο Ξεροβούνι τή νύχτα άπαρατήρητοι.

Έπειδή δέν τό κατάφεραν, θεώρησαν ύπεύθυνο τόν γέρο-Κοπανέλο και τόν σκότωσαν εκεί άκριβώς πού τούς άντιλήφθηκε ό άντάρτης και τούς πυροβόλησε. Καί όσοι θρискόμασταν κείνη τή νύχτα στο χωριό πρέπει νά δώσουμε και μείς τή δικιά μας συμβολή.

Προτείνω στο διοικητικό συμβούλιο του Συλλόγου μας και στην έφημερίδα μας νά άρχίσουν μιά καμπάνια για έναν έρανο μεταξύ μας για νά φτιάξουμε μιά λιτή προτομή του γέρου-Κοπανέλου, εκεί άκριβώς πού τόν σκότωσαν, ή όποία νά δείχνει στους σημερινούς, αλλά και στους έρχόμενους ανθρώπους πώς έχουμε μάθει νά τιμούμε τις θυσίες.

Κάνοντας τήν άρχή, καταθέτω για τούτο τό σκοπό 1.000 δραχμές στην Έθνική Τράπεζα ή στο Σύνδεσμό μας.

Μέ πατριωτικούς χαιρετισμούς
ΝΙΚΟΣ ΡΑΠΤΗΣ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΚΟΡΟΪΔΕΨΕ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ

Δημοσιεύουμε με πολλή χαρά τή φωτογραφία του άγαπητού συγχωριανού μας Γ. Τομαρά (Γαλάνη) πού

συνέδεσε τό όνομά του με τό Πάσχα του 1944. Για όσους δέν γνωρίζουν τήν ιστορία του τούς θυμίζουμε ότι τόν είχαν άγγαρέψει οί Γερμανοί μαζί με τόν άείμνηστο Κοπανέλο και τόν Θανάση Μώρη (Τσιαμτσούρη) για νά μεταφέρουν έναν Γερμανό τραυματία από τό χωριό στο 51ο χιλιόμετρο.

Οί κατακτητές, άγνοώντας κάθε έννοια άνθρωπισμού, έστησαν τούς τρεις άνθρώπους πού τούς βοήθησαν μό-

λις τέλειωσε ή άποστολή τους, στο έκτελεστικό άπόσπασμα. "Ο Κοπανέλος, σάν πιο νέος και άψής, έτρεξε νά τό σκάση συγκεντρώνοντας ταυτοχρόνως τὰ δολοφονικά πυρά τών έκτελεστών. "Ο μακαρίτης Θανάσης Τομαράς έπεσε κάτω από τή σφαίρα του στρατιώτη πού έμεινε άπερισπαστος από τό έπεισόδιο. "Ο Γεώργιος Τομαράς (Γαλάνης) τότε όρμησε πίσώπλατα στο δολοφόνο, τόν κράτησε σάν άσπιδα στρέφοντας τον πρós τούς συναδέλφους του και πάνω στή σύγχυση πού προκάλεσε κατάφερε νά δραπετεύσει. Σήμερα ζή άνάμεσά μας και χαιρείται τή λευτεριά τής πατρίδας μας, φορτωμένος με τις σκληρές άναμνήσεις εκείνης τής έποχής.

ΧΟΡΙΨΙ, ΜΑΗ Μ', ΧΟΡΙΨΙ

Θεωρήσαμε επίκαιρο νά άναφερθούμε στα τραγούδια πού τραγουδούσαν τήν Πρωτομαγιά στα παλιά χρόνια πριν ακόμα ώρισμένοι τήν πολιτικοποιήσουν και τήν μετατρέψουν σέ σύμβολο τής έργατιάς.

"Ο Μάης είναι ό μήνας πού γιορτάζεται ή τελική νίκη του καλοκαιριού κατά του χειμώνα και ό λαός μας γύρω από τό μήνα αυτό έχει δημιουργήσει ώραιες παραδόσεις. Ένας λαός σάν τόν δικό μας, δέν πρέπει νά ψάχνει νά νά μäs φέρνει σάν φρέσκα φρούτα νά γευθούμε σύμβολα και συνήθειες για τὰ όποια μπορούμε εύκολα νά τρέξουμε στις δικές μας πηγές.

Από τό βιβλίο του άείμνηστου καθηγητού μας Γεωρ. Τ. Κόλλια ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ, για τό όποιο είχαμε γράψει στο προηγούμενο δελτίο, σäs μεταφέρουμε τό παρακάτω τραγούδι τής Πρωτομαγιάς με τό σχόλιο πού ακολουθεί και πού είχε γράψει ό έκλεκτός μας καθηγητής:

Χόριψι, Μάη μ', χόριψι

Χουρεύ' ου γυιός χουρεύ'.

Άφέντη μου "Αη Θανάση μου βόηθα του νοικοκύρη νά ζήση χρόνους ίκατό κι ξάμηνα διακόσια και από τούς χρόνους θησαυρό νά πάρη νά γηράση.

Τήν Πρωτομαγιά τὰ κορίτσια τραγουδούν στα σπίτια. Μιά από τήν παρέα ντύνεται φόρεμα μακρύ, πού νά τήν σκεπάξει ως κάτω, ένώ τό πρόσωπο σκεπάζει με σκέπη. Αυτή έχει τόν προορισμό νά πηδάει γύρω και νά χτυπάει τὰ κύπρια και τὰ γουργούλια πού κρατεί, ένώ οί άλλες τραγουδούν. Πιστεύουν πώς πρέπει στα ρέματα με νερό νά τήν περνούν στα χέρια τους γιατί άλλιως θά πεθάνη ό Μάης. Ένα μόνο τραγούδι σώζεται σήμερα.

Τό τραγούδι τής Πρωτομαγιάς δέν τό άκούσαμε φέτος στο χωριό, αλλά οί κοπέλλες Εύθυμία Π. Χασιακού, Παναγ. Χ. Κωστούρου και τὰ άγόρια Κων. Μαντάς, Ίωάννης Πάντος, Άρισ. Ζησίμου, Παναγ. Κουμπούρος, Άριστ. Δ. Δανιήλ, Φώτης Βλάχος, Εύθύμιος Μώρης, μεξ χάρισαν ώραια παραδοσιακά τραγούδια του Λαζάρου και τής Μ. Παρασκευής. Πιστεύουμε πώς σύντομα θά τὰ δημοσιεύσουμε με σχετικές φωτογραφίες τών παιδιών.

Όποιος αγαπάει τό χωριό ένισχύει τόν Σύνδεσμό μας. Στείλτε μας τή συνδρομή σας. Είναι ό μοναδικός μας πόρος. Μην περιμένετε νά σäs ένοχλήσουμε. Είσπρακτορα δέν διαθέτει ό Σύνδεσμος.